

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตพื้นที่องค์การบริหาร
ส่วนตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ครุณี คำปู้

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการเมืองการปกครอง

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

เมษายน 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ ครุณี คำบุญฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

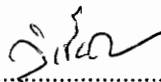
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์



..... อาจารย์ที่ปรึกษา


(ร้อยตำรวจเอก ดร.วิเชียร ต้นศิริคชผล)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า



..... ประธาน

(ร้อยตำรวจเอก ดร.วิเชียร ต้นศิริคชผล)



..... กรรมการ

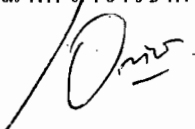
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิสว่าง)



..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญเจ็ด หนูอ้อม)

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง ของมหาวิทยาลัยบูรพา



..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่เรือตรี ดร.เอกวิทย์ มณีธร)

วันที่ 30 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2556

ประกาศคุณูปการ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จากความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งให้คำปรึกษาแนะนำและข้อเสนอแนะ ในการแก้ไขงานนิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความเอาใจใส่ตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ร้อยตำรวจเอก ดร.วิเชียร ต้นศิริคงคล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิสว่าง และดร.ไชยา กุฎาคาร ที่กรุณาตรวจสอบ แก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิจัย เป็นที่ปรึกษาทางวิชาการและเสนอแนะการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งตลอดจนให้คำแนะนำด้านเทคนิคต่าง ๆ ขอขอบพระคุณคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยบูรพา ขอขอบคุณนายถวิล เวียงกมล นายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าเกวียน นายแพทย์สมยศ ศรีจรรย์ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสระแก้ว ที่อนุญาตให้ดำเนินการศึกษาในครั้งนี้ ขอขอบคุณ นายบุญยืน ทิศพรหม ที่กรุณาให้คำแนะนำ การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติด: กรณีศึกษาตำบลท่าเกวียน จังหวัดสระแก้ว

ขอขอบคุณนายรักศักดิ์ อ่อนทรง สาธารณสุขอำเภอวัฒนานครและคณะเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสำนักงานสาธารณสุขอำเภอวัฒนานคร ที่คอยให้กำลังใจในการดำเนินงาน ในครั้งนี้ คณะเจ้าหน้าที่ประจำ รพ.สต. ท่าเกวียน และคณะอสม. ที่กรุณาช่วยแจกแบบสอบถามและที่จะขาดเสียมิได้คือผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ได้เสียสละเวลา ในการตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษาครั้งนี้จึงขอขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

คุณค่าและประโยชน์ต่าง ๆ ที่ได้รับจากการทำภาคนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็นกตัญญูตราบูชาแต่บิดามารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีส่วนสร้างพื้นฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัย

สุดท้ายนี้ หากมีข้อบกพร่องหรือผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขออภัยมา ณ ที่นี้ และผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจต่อไป

ครุณี คำบุญ

54910270: สาขาวิชา: การเมืองการปกครอง; ร.ม. (การเมืองการปกครอง)

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม/ ประชาชน/ การป้องกัน/ แก้ไข/ ปัญหาเสพติด/ สระแก้ว

ครุณี คำนำ: การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว (PEOPLE PARTICIPATION IN NARCOTIC SUPPRESSION AND PREVENTION IN THAKWIEN SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION WATTANANAKORN DISTRICT SAKAEW PROVINCE.) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: วิเชียร ต้นศิริคงคล, ร.ด., 67 หน้า. ปี พ.ศ. 2556.

การวิจัยครั้งนี้ วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว โดยการเปรียบเทียบคุณลักษณะส่วนบุคคล (เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับ การศึกษา อาชีพ รายได้) ที่มีต่อระดับการมีส่วนร่วม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจ ด้าน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการปฏิบัติงานด้าน การมีส่วนร่วมของชุมชนในผลประโยชน์และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการติดตามและประเมินผลโดย กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลท่าเกวียน จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยใช้สูตรของ Yamane (1973) จำนวน 388 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างเป็นแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับของ เบสท์ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามคุณภาพการให้บริการ = 0.8974 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบสมมติฐานใช้ t-Test และ F-test

ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.119, SD = .985) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในผลประโยชน์มีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุดระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.46, SD = .97) รองลงมาได้แก่ ด้านด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจ (\bar{X} = 3.30, SD = .97) ส่วนด้านด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานมีระดับการมีส่วนร่วมต่ำสุด (\bar{X} = 3.21, SD = 1.21) การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วม พบว่าเพศ มีระดับการมีส่วนร่วมที่ระดับ $t = 2.67$ และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอื่น ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
ขอบเขตของงานวิจัย.....	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
สมมุติฐานในการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	5
2 แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
ความรู้เรื่องยาเสพติดให้โทษ.....	7
นโยบายรัฐบาลในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.....	12
การป้องกันยาเสพติดและแก้ไขปัญหายาเสพติด.....	17
แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน.....	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	26
กรอบแนวความคิดในการวิจัย.....	34
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล.....	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ข้อมูลและการวิเคราะห์.....	41
ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	41
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติด: กรณีศึกษาตำบลท่าเกวียน อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว.....	45
ส่วนที่ 3 การทำสอบสมมติฐานเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชุมชนใน การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	50
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	54
ผลการวิจัย.....	54
อภิปรายผลการวิจัย	55
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	56
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	57
บรรณานุกรม	58
ภาคผนวก.....	61
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	67

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ข้อมูลประชากรมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และครัวเรือนแยกตามเขตหมู่บ้าน.....	36
2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	41
3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	42
4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพสมรส	42
5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	43
6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ	43
7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	44
8 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด: กรณีศึกษาตำบลท่าเกวียน อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจ.....	45
9 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด: กรณีศึกษาตำบลท่าเกวียน อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้วการด้าน มีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติงาน	46
10 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด: กรณีศึกษาตำบลท่าเกวียน อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในผลประโยชน์.....	47
11 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด: กรณีศึกษาตำบลท่าเกวียน อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมใน การติดตามและประเมินผล	48
12 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด: กรณีศึกษาตำบลท่าเกวียน อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว.....	49
13 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด: กรณีศึกษาตำบลท่าเกวียน อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้วจำแนกตามเพศ	50
14 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด: กรณีศึกษาตำบลท่าเกวียน อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้วจำแนกตามอายุ	50
15 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด: กรณีศึกษาตำบลท่าเกวียน อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้วจำแนกตามสถานภาพ	51

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
16	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในเขตพื้นที่ตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระดับการศึกษา 51
17	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในเขตพื้นที่ตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามอาชีพ 52
18	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในเขตพื้นที่ตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามรายได้ 52

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	34

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์ปัญหายาเสพติดในประเทศไทย นับตั้งแต่ปี 2550 เริ่มมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยจากการประมาณการผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเครือข่ายการสารเสพติดได้ประมาณการผู้เสพยาเสพติดเมื่อปี พ.ศ. 2551 ไว้จำนวน 460,000 คนต่อมาในปี 2552 ประมาณการว่ามีผู้เสพยาเสพติดเพิ่มขึ้นเป็น 570,000 คน และในปี 2553 เพิ่มขึ้นเป็น 605,000 คน (บุญใจ ศรีสภิตนราภรณ์, 2554) ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญของประเทศซึ่งหลายปีที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันมีแนวโน้มการระบาดกระจายไปในประชาชนทุกกลุ่มอายุ โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นและเยาวชนที่เป็นนักเรียน นักศึกษา ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่ซับซ้อน เนื่องจากการใช้สารเสพติดเรื้อรังยาวนาน อีกทั้งชนิดหรือประเภทของยาเสพติดก็มีความหลากหลาย แต่ละสมัยปัญหาที่ปรากฏแตกต่างกันไป ผลกระทบของปัญหายาเสพติดจึงมีความรุนแรงส่งผลเสียต่อสุขภาพของบุคคล การดำเนินชีวิตประจำวัน ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยของประชาชน สังคม ประเทศชาติ และที่สำคัญที่สุดการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่มีความรุนแรง ลูกหลาน และเป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อประชาชน (อารี สุภาวงศ์, 2549, หน้า 1)

ถึงแม้ว่าจะมีการดำเนินการป้องกันและปราบปรามสารเสพติดอย่างเข้มงวดและใช้ทรัพยากรทั้งบุคลากรและงบประมาณจำนวนมากก็ตาม แต่ธรรมชาติของการเสพติดย่อมมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งในมิติชนิดของยาเสพติด รูปแบบของการเสพติด กลุ่มประชากร และพฤติกรรมในการเสพยาเสพติด ดังจะเห็นได้จากในอดีตการแพร่ระบาดของเฮโรอีนในกลุ่มประชากรวัยทำงานเปลี่ยนมาสู่การแพร่ระบาดของยาบ้าในกลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุน้อยลง โดยมีปัจจัยหลายอย่างที่ก่อให้เกิดการแพร่ระบาด นอกจากนี้สภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่ของประเทศไทยก็มีความแตกต่างกันไปตามสภาวะแวดล้อม ทั้งทางภูมิประเทศ สังคม วัฒนธรรม ตลอดจนกลุ่มประชากร ทำให้การแก้ไขปัญหาทั้งด้านการป้องกันและปราบปรามสารเสพติดต้องมีความแตกต่างและหลากหลายไปตามความแตกต่างของแต่ละพื้นที่ (มณฑาทิพย์ บุญมณี, 2549)

การแพร่ระบาดของยาเสพติดประเภท ผีน เฮโรอีน กัญชา ปัจจุบันลดน้อยลงแต่กลับมียาเสพติด 2 ประเภท ที่แพร่ระบาดง่าย และเร็วขึ้นนั่นคือ สารระเหย และแอมเฟตามีน (ยาบ้า) การแพร่ระบาดที่รวดเร็วและยากต่อการป้องกันและปราบปรามนั้น ส่งผลให้ประเทศชาติต้องสูญเสียทั้งด้านทรัพย์สิน และกำลังคนเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะผู้ที่ติดยาจะอยู่ในสภาพร่างกายและจิตใจ

อ่อนแอ เสื่อมโทรม กลายเป็นประชากรที่ไม่มีคุณภาพ ก่อให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคร้ายแรง เช่น โรคเอดส์ และที่สำคัญบุคคลติดยาเหล่านี้ไม่สามารถประกอบกิจกรรมหรือทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องเป็นภาระให้กับสังคมเป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศ ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจคือ การทำให้ประเทศขาดกำลังคนในการทำงานทั้งภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกิดภาวะความยากจน และรายได้ประชาชาติในภาพรวมตกต่ำอีกด้วย ผลกระทบต่อสังคม คือยาเสพติดมีผลให้ผู้เสพมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติ ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ทำให้ครอบครัวเดือดร้อน และมีพฤติกรรมลักขโมย จี้ ปล้น ฆ่า ชิงทรัพย์ ทุกอย่างเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินที่จะนำไปแลกกับยาเสพติด หรือบางรายที่เป็นผู้หญิงก็จะหาเงินด้วยการหาอาชีพพิเศษเป็น โสเภณี เป็นต้น ซึ่งเป็นปัญหาที่บ่อนทำลายเสถียรภาพ และความสงบสุขของคนในสังคมนอกจากนี้ยังเป็นพาหะแพร่การติดยาเสพติด ไปสู่ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดได้ง่ายด้วย ทำให้ปริมาณผู้ติดยาเสพติดเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ส่วนในด้านการเมืองการปกครอง ส่งผลกระทบในการบ่อนทำลายความมั่นคงของประเทศ โดยผู้ไม่หวังดีโดยใช้ยาเสพติดเป็นเครื่องมือในการมอมเมาประชาชนให้ติดยาเสพติด และกลายสภาพเป็นบุคคลไร้สมรรถภาพ ไม่สามารถต้านทานการแทรกแซงทางการเมืองได้ และผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่มักเป็นผู้มีอิทธิพลหรือกลุ่มการเมืองอยู่เบื้องหลัง ทำให้การปราบปรามทำได้ยาก และรัฐต้องสูญเสียงบประมาณของประเทศเป็นจำนวนมาก (ฉวีวรรณ ปัญญาบุศย์, 2549, หน้า 1 – 18)

รัฐบาลได้สังเกตเห็นความสำคัญของปัญหาเสพติด และมีมาตรการเร่งด่วนในการขจัดปัญหาดังกล่าวให้บรรเทาเบาบางลงหรือหมดสิ้นไปโดยเร็ว ซึ่งรัฐบาลปัจจุบันก็ได้มีนโยบายในด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ายาเสพติด เร่งรัดให้มีการแก้ไขปัญหายาเสพติด การขยายการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด การเร่งรัดการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และสารเสพติด ด้านการใช้มาตรการทางกฎหมาย มาตรการทางการศึกษา รวมทั้งการปลูกฝังค่านิยมพื้นฐานให้แก่เด็กและเยาวชน ไม่ให้มัวเมาเสพติดรัฐบาลได้ถือเป็นปัญหาสำคัญทั้งได้ทุ่มเททรัพยากรเป็นจำนวนมากในการแก้ปัญหายาเสพติด แต่จากการประเมินสถานการณ์โดยภาพรวมของประเทศของสำนักงาน ป.ป.ส. พบว่าปัญหายาเสพติดกลับทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นเป็นลำดับทั้งในแง่ตัวยาที่ใช้ กลุ่มบุคคลผู้เสพยาและพื้นที่แพร่ระบาด อีกทั้งยังพบว่า การแก้ปัญหาลงได้ ทั้งยังเกิดการเรียนรู้จากชุมชนว่า ถ้าหากพื้นที่ใดที่องค์กรชุมชนและคนในชุมชนตื่นตัวมาแก้ปัญหาก็ได้การประสานความร่วมมืออย่างเข้มแข็งกับองค์กรภาครัฐ ชุมชนนั้นสามารถลดความรุนแรงของปัญหายาเสพติดได้ และยังทำให้ชุมชนปลอดภัยจากยาเสพติดได้ (บุญเรือง ไตรเรืองวรวัฒน์, 2552, หน้า 45)

เมื่อปัญหายาเสพติดเกิดขึ้นในชุมชน ชุมชนก็จะใช้การแก้ปัญหาคู่ด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นเสมอ แต่ขาดความต่อเนื่องและเป็นระบบ เช่น การคิดป้ายประชาสัมพันธ์ การบรรยายอบรม

ให้ความรู้ การณรงค์ กิจกรรมกีฬา เป็นต้น (อารี สุภาวงศ์, 2549 หน้า 1) ความสิ้นเปลืองงบประมาณ และปัญหาอาชญากรรมขยายตัว เมื่อเป็นเช่นนี้ เราต้องทำการคัดแยกผู้เสพ/ ผู้ค้าที่มีอยู่ ให้ผู้เสพ/ ผู้ค้าแสดงตัวออกมาและโน้มน้าวให้เขาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และกลับคืนสู่สังคมต่อไป

จากสถิติผู้เข้ารับการรักษาบำบัดของตำบลท่าเกวียน ปี พ.ศ. 2552 มีจำนวน ทั้งหมด 3 ราย ปี พ.ศ. 2553 มีจำนวนทั้งหมด 8 ราย ปี พ.ศ.2554 มีจำนวนทั้งหมด 9 ราย ปี พ.ศ.2555 ตั้งแต่ เดือน มกราคม – เดือนมิถุนายน 2555 มีจำนวนทั้งหมด 28 ราย

จากที่กล่าวมาแล้วนั้นเป็นสภาพของปัญหาการติดยาเสพติดของประชากรในประเทศที่ นับวันจะยิ่งรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ถ้าไม่หาทางป้องกัน โดยเร็ว ประเทศชาติจะต้องสูญเสียทั้ง กำลังคน และงบประมาณต่าง ๆ ไปอย่างไร้ประโยชน์มากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญในการ พัฒนาประเทศให้พ้นวิกฤตทางเศรษฐกิจที่กำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบันนี้

จากปัญหาเสพติดดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด: กรณีศึกษาตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้วเนื่องจากหากขาดความร่วมมือของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดย่อมทำ ให้เป้าหมายต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่อาจจะบรรลุผลได้ตามที่ทางภาครัฐต้องการ เพราะประชาชนถือว่าเป็นพลังที่สำคัญที่สุดในการต่อสู้กับปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ทุกวันนี้ การร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและภาคประชาชนจึงต้องเป็นไปอย่างพร้อมเพรียงและ เข้มแข็งปัญหายาเสพติดจึงจะหมดไปจากสังคมไทยได้ในที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ ตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด จำแนก ตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและ แก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ ตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ใน พื้นที่ ตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

2. ทราบถึงแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกัน และแก้ไข ปัญหาหยาเสฟตติค ในพื้นที่ ตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

3. ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการป้องกัน และแก้ไขปัญหาหยาเสฟตติค ในเขตพื้นที่ ตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ขอบเขตของงานวิจัย

1. การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาหยาเสฟตติค ในพื้นที่ตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานครจังหวัดสระแก้ว

ขอบเขตด้านระยะเวลา

2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาหยาเสฟตติคในพื้นที่ตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ในช่วงวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2555 - 31 มิถุนายน พ.ศ. 2555 เป็นระยะเวลา 6 เดือน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ ประชาชนผู้ที่มีอายุ ตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลท่าเกวียน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของการดำเนินการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งเพื่อแก้ไขปัญหาหยาเสฟตติค จำนวน 12,545 คน (ข้อมูลจากทะเบียนราษฎร อำเภอวัฒนานคร)

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลท่าเกวียน ซึ่งได้มาโดยการคำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ ตารางของ เครซีและเมอร์แกน (Krejcie & Morgan) จำนวน 388 คน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีของ โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1980, pp. 213 - 218) นำมาเป็นแนวคิดในการศึกษาวิจัยดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ/ รายได้

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาหยาเสฟตติค

2.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจ

- 2.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการปฏิบัติงาน
- 2.3 การมีส่วนร่วมของชุมชนในผลประโยชน์
- 2.4 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการติดตามและประเมินผล

สมมติฐานในการวิจัย

คุณลักษณะส่วนบุคคล (เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้) ที่แตกต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดแตกต่างกัน

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ วางแผนและร่วมกันปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดนั้นให้ได้ผลตามความต้องการของประชาชนในเขตตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ดังนี้

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด หมายถึง การดำเนินการของประชาชนในด้าน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการปฏิบัติงาน

การมีส่วนร่วมของชุมชนในผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการติดตามและประเมินผล ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของตำบลท่าเกวียน

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจ หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เพื่อตัดสินใจในการดำเนินงาน ทั้งในด้านการบริหารชุมชน การใช้กำลังตรวจตรา ฝ้าระวังสิ่งของ การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์และงบประมาณ รวมทั้งการประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งนี้ผู้มีส่วนร่วมจะต้องได้รับความรู้ การพัฒนาในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ด้วย จึงจะเกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการปฏิบัติงาน หมายถึง การที่บุคคลเข้าไปร่วมเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน และเกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มด้วย โดยปฏิบัติงานตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมาย รวมไปถึงการเสียสละแรงงาน เวลา วัสดุ กำลังเงิน และทรัพยากรของชุมชนนั้น ๆ ด้วย

การมีส่วนร่วมของชุมชนในผลประโยชน์ หมายถึง การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ที่พึงได้จากการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็ผลประโยชน์ทางด้านวัตถุประสงค์ ผลประโยชน์ทางด้านสังคมหรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการติดตามและประเมินผล หมายถึง การร่วมกันควบคุมติดตามประเมินผลสถานการณ์แพร่ระบาดของยาเสพติด และซ่อมบำรุงรักษาโครงการต่าง ๆ หรือกิจกรรมที่ทำอย่างต่อเนื่อง

ยาเสพติดให้โทษ หมายถึง ยาหรือสารที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพหรือได้รับเข้าไปในร่างกายซ้ำ ๆ กันแล้ว ไม่ว่าจะด้วยวิธีใด ๆ เป็นช่วงระยะ ๆ หรือนานติดต่อกันก็ตาม จะทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ใต้อำนาจหรือเป็นทาสของสิ่งนั้นทางด้านร่างกายและจิตใจหรือจิตใจอย่างเดียว นอกจากนี้ยังอาจต้องเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อย ๆ หรือทำให้สุขภาพของผู้เสพติดเสื่อมโทรมลง และเมื่อถึงเวลาอยากเสพแล้วไม่ได้เสพจะมีอาการผิดปกติทางด้านร่างกายและจิตใจ หรือเฉพาะทางด้านจิตใจเกิดขึ้นในผู้เสพนั้น

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้นำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปัจจัย และแนวทางแก้ไข ปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่เขตตำบลท่าเกวียน อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ดังต่อไปนี้

ความรู้เรื่องยาเสพติดให้โทษ

นโยบายรัฐบาลในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรอบแนวคิด

ความรู้เรื่องยาเสพติดเสพติดให้โทษ

ความหมายของยาเสพติด องค์การอนามัยโลก (World Health Organization หรือ WHO) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ยาเสพติด” คือ สารธรรมชาติหรือสารสังเคราะห์ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายโดยวิธีใดก็ตาม (กินสูบ ฉีด หรือ คม) ติดต่อกันช่วงระยะเวลาหนึ่งแล้ว จะมีผลต่อร่างกาย และจิตใจของผู้เสพ ทำให้

1. ผู้เสพ มีความต้องการยาอย่างแรงกล้าทั้งทางร่างกาย และจิตใจอยู่เสมอ (Need)

2. ผู้เสพ มีความต้องการปริมาณยาที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ (Increased Dose)

3. เมื่อถึงเวลาที่เกิดความต้องการแล้วไม่ได้เสพหรือหยุดยาไปจะเกิดอาการขาดยาหรือ

อยากยา โดยแสดงออกมาในลักษณะ อาการต่าง ๆ เช่น หาว อาเจียน น้ำมูกน้ำตาไหล ทูรนทูราย คลุ้มคลั่ง โมโหฉุนเฉียว ขาดสติ ฯลฯ

4. เมื่อใช้เป็นเวลานานสิ่งเสพติดจะทำลายสุขภาพผู้เสพทั้งทางร่างกายและจิตใจทำให้ร่างกายชุ่มพอม มีโรคแทรกซ้อน และอาจถึงตายได้

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2537, หน้า 13-15) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ยาเสพติด” ไว้เป็น 2 ลักษณะดังต่อไปนี้

ความหมายโดยทั่วไป ยาเสพติด หมายถึง สารหรือยาที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ หรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพหรือได้รับเข้าไปในร่างกายซ้ำ ๆ กันแล้วไม่ว่าจะด้วยวิธี

ใด ๆ เป็นช่วงระยะ ๆ หรือนานติดต่อกันก็ตาม จะทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ใต้อำนาจหรือเป็นทาสของสิ่งนั้นทางด้านร่างกายและจิตใจหรือจิตใจอย่างเดียว นอกจากนี้ยังอาจต้องเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อย ๆ หรือทำให้สุขภาพของผู้เสพติดเสื่อมโทรมลง และเมื่อถึงเวลาอยากเสพแล้ว ไม่ได้เสพจะมีอาการผิดปกติทางด้านร่างกายและจิตใจ หรือเฉพาะทางด้านจิตใจเกิดขึ้นในผู้เสพนั้น

ความหมายตามกฎหมาย ยาเสพติดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยฉบับที่ 2 พ.ศ. 2534 (วัฒนา วิทยา, 2555) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. ยาเสพติดให้โทษ หมายความว่า สารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเรื่อย ๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพ โดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับให้รวมถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษหรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษและสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายถึง ยาสามัญประจำบ้านบางคำรับตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่

2. วัตถุออกฤทธิ์ ตามพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 วัตถุออกฤทธิ์ หมายความว่า วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นสิ่งธรรมชาติหรือที่ได้จากสิ่งธรรมชาติหรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นวัตถุสังเคราะห์ ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศในราชกิจจานุเบกษา

3. สารระเหย ตามพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 สารระเหย หมายความว่า สารเคมีหรือผลิตภัณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมประกาศว่าเป็นสารระเหย

ประเภทของยาเสพติด

ปัจจุบันยาเสพติดมีมากกว่าร้อยชนิดสามารถจัดแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ นอกจากแบ่งตามการออกฤทธิ์แล้วยังแบ่งตามแหล่งที่มา แบ่งตามกฎหมายและแบ่งตามองค์กรอนามัยโลกได้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2555)

แบ่งตามการออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลาง ยาเสพติดมีคุณสมบัติสำคัญ คือ สามารถออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลาง สามารถแบ่งยาเสพติดออกได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. ประเภทกดประสาท เช่น กลุ่มฝิ่น (ฝิ่นยา มอร์ฟีน โคเคอิน เฮโรอีน ฯลฯ) ยาระงับประสาท และยานอนหลับ (เซโคบาร์บิทัล อะโมบาร์บิทัล ฯลฯ) ยากล่อมประสาท (เมโพรบาเมท

ได้อาซีพอกไซค์ ฯลฯ) สารระเหย (ทินเนอร์ แล็กเกอร์ กาว น้ำมันเบนซิน ฯลฯ) เครื่องดื่มมีนเมา (เหล้า เบียร์ วิกี้ ฯลฯ)

2. ประเภทกระตุ้นประสาท เช่น แอมเฟตามีน เมทแอมเฟตามีน อีเฟดรีน กระท่อม โคลเคอิน (โคเคน) กาแฟ ฯลฯ

3. ประเภทหลอนประสาท เช่น แอสเอสดี ดีเอ็มที เห็ดขี้ควาย ฯลฯ

4. ประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน อาจกด กระตุ้น หรือหลอนประสาท ผสมรวมกัน เช่น กัญชา ฯลฯ แบ่งตามแหล่งที่มา

1. ประเภทที่ได้จากธรรมชาติ เช่น ฝิ่น มอร์ฟีน กระท่อม กัญชา ฯลฯ

2. ประเภทที่ได้รับจากการสังเคราะห์ เช่น เฮโรอีน เซโคบาร์บิตาล ฯลฯ

แบ่งตามกฎหมาย

1. ประเภทถูกกฎหมาย เช่น ยาแก้ไอ น้ำคำ บุหรี่ เหล้า กาแฟ ฯลฯ

2. ประเภทผิดกฎหมาย

2.1 ยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2538 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2530 จัดแบ่งออกได้เป็น 5 ประเภท คือ ประเภท 1 ได้แก่ เฮโรอีน อาเซทอร์ฟีน แอมเฟตามีน ฯลฯ เป็นยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง

ประเภท 2 ได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟีน โคลเคอิน (โคเคน) เป็นยาเสพติดให้โทษทั่วไป

ประเภท 3 ได้แก่ ยาแก้ไอที่มีฝิ่นหรือโคลเคอินเป็นส่วนผสม ยาแก้ท้องเสีย ที่มีไอฟีน็อกซีเลทเป็นส่วนผสม ฯลฯ เป็นยาเสพติดให้โทษชนิดเป็นตำรับยาที่มียาเสพติดให้โทษ

ประเภท 2 ประงผสมอยู่ด้วย

ประเภท 4 ได้แก่ อาเซติคเคนโซไคร์ อาเซติลคอลลไรด์ เป็นสารเคมีที่ใช้ในการผลิต

ยาเสพติดให้โทษ ประเภท 1 หรือประเภท 2 ประเภท 5 ได้แก่ กัญชา กระท่อม (เป็นยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าข่ายอยู่ในประเภท 1 ถึง ประเภท 4

2.2 วัตถุออกฤทธิ์ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตใจและประสาท พ.ศ. 2518 ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2528 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2535 จัดแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ ประเภท 1 ได้แก่ ดีเอ็มที เมสคาลิน แอลเอสดี เตตราไฮ-ไดรด์ ฯลฯ

ประเภท 2 ได้แก่ เมทแอมเฟตามีน อีเฟดรีน เมธิลเฟนิเคท เซโคบาร์บิตาล ได้อาซีแอมคอลลได้อาซีพอกไซค์ ฯลฯ

ประเภท 3 ได้แก่ อะโมบาร์บิตาล โซโคลบาร์บิตาล กลูเทธิไมด์ เมโพรบามิท ฯลฯ

ประเภท 4 ได้แก่ บาร์บิทัล ฟีนอบาร์บิทัล ไดอาซีแพม ฯลฯ สารระเหย ตามพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ เป็นสารเคมี เช่น อาซิโทร เอทิล อาซิเตท โทลีน ฯลฯ และเป็นผลิตภัณฑ์ เช่น แล็กเกอร์ ทินเนอร์ กาว ฯลฯ

แบ่งตามองค์การอนามัยโลก องค์การอนามัยโลก ได้จัดแบ่งยาเสพติด ออกเป็น 9 ประเภท คือ

1. ประเภทฝิ่น หรือ มอร์ฟิน รวมทั้งยาที่มีฤทธิ์คล้ายมอร์ฟิน เช่น ฝิ่น เฮโรอิน เพธิดีน
2. ประเภทบาบิบูเรท รวมทั้งยาที่มีฤทธิ์ทำนองเดียวกัน เช่น เซโคบาร์บิทัล อะโมบาร์บิทัล พาราเลลิไฮด์ เมโพรบาเบท ไดอาซีแพม คลอไดอซีฟอกไซด์
3. ประเภทแอลกอฮอล์ เช่น เหล้า เบียร์ วิสกี้
4. ประเภทแอมเฟตามีน เช่น แอมเฟตามีน เคกซ์แอมเฟตามีน
5. ประเภทโคเคน เช่น โคเคน โบโคคา
6. ประเภทกัญชา เช่น ใบกัญชา ยางกัญชา
7. ประเภทคัท เช่น ใบคัท ใบกระท่อม
8. ประเภทหลอนประสาท เช่น แอลเอสดี ดีเอ็มที เมสคาลิน เมล็ดมอร์นิงโกลดี

ต้นตำโพง เห็ดเมาบางชนิด

9. ประเภทอื่น ๆ เป็นพวกที่ไม่สามารถเข้าประเภทได้ เช่น ทินเนอร์ เบลซิล น้ำยาล้างเล็บ ยาแก้ปวด นูห์รี (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2545, หน้า 21-23)

คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา กรมสามัญศึกษา ได้กล่าวถึงโทษพิษภัยอันเกิดจากการใช้ยาเสพติดนอกจากจะมีผลกระทบโดยตรง ก่อให้เกิดโทษอันตรายต่อร่างกายและจิตใจของผู้เสพเองแล้วยังก่อให้เกิดผลกระทบทางอ้อมต่อระบบครอบครัว ระบบสังคมและประเทศชาติได้ดังนี้

1. โทษพิษภัยต่อผู้เสพ

ฤทธิ์ของยาเสพติดจะมีผลต่อระบบประสาทและอวัยวะต่าง ๆ ของผู้เสพทำให้สุขภาพร่างกายทรุดโทรม เช่น มีรูปร่างผอม ซุบซิด ผิวดำ ไม่มีแรง อ่อนเพลียง่าย สมองเสื่อม ความคิด ความจำสับสน และเป็นโรคติดเชื้ออื่น ๆ ได้ง่าย เช่น โรคตับอักเสบ ไตอักเสบ โรคระบบทางเดินหายใจ โรคหัวใจ โรคมะเร็งปอด ภูมิต้านทานในร่างกายจะลดลงมีสภาวะทางจิตใจไม่ปกติ สมรรถภาพทางจิตใจเสื่อมลง อารมณ์แปรปรวนง่าย ซึมเศร้า วิตกกังวล ความรู้สึกฟุ้งซ่าน ซึ่งจากผลร้ายที่เกิดขึ้นดังกล่าว จะผลักดันให้ผู้เสพติดกลายเป็นบุคคลไร้สมรรถภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจในการดำเนินชีวิตในสังคม ขาดความเชื่อมั่นไม่สนใจตนเอง ไม่สนใจการเรียน การทำงาน

และอาจประสบอุบัติเหตุได้ อันเนื่องจากฤทธิ์ของยาเสพติดที่มีผลกระทบต่อระบบประสาทและสมอง

2. โทษพิษภัยต่อครอบครัว

การติดยาเสพติด นอกจากจะทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงของตนเองและครอบครัวแล้วยังทำให้ผู้เสพกลายเป็นบุคคลที่ขาดความรับผิดชอบต่อครอบครัว ไม่ห่วงใย ดูแลครอบครัวอย่างที่เคยปฏิบัติทำให้สภาพครอบครัวขาดความอบอุ่น ผู้เสพต้องนำเงินมาซื้อยาเสพติด บางรายอาจต้องนำเงินไปรักษาตนเองจากโรคร้ายแรงต่าง ๆ อันเกิดจากการใช้หรือเสพยาเสพติดทำให้รายจ่ายของครอบครัวเพิ่มขึ้น กลายเป็นภาระของครอบครัวในที่สุด อีกทั้งนำไปสู่ปัญหาการทะเลาะวิวาทและเกิดความแตกแยกภายในครอบครัว

3. โทษพิษภัยต่อสังคมและเศรษฐกิจ

ผู้ที่เสพยาเสพติดจะมีพฤติกรรมที่นำไปสู่ปัญหาสังคมส่วนรวมได้ เช่น ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม ปัญหาอุบัติเหตุและปัญหาโรคเอดส์ เป็นต้น เป็นการสูญเสียทรัพยากรบุคคลอันมีค่าและงบประมาณของประเทศส่วนรวมอย่างไร้ประโยชน์ ที่จะต้องจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุคลากร เจ้าหน้าที่ในการป้องกันปราบปรามและบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

4. โทษพิษภัยต่อประเทศชาติ

ผู้ที่เสพยาเสพติดและตกเป็นทาสของยาเสพติดเป็นผู้ที่บ่อนทำลายเศรษฐกิจ ความมั่นคง ความสงบสุขของประเทศชาติ เนื่องจากบุคคลเหล่านี้ทำให้รัฐบาลต้องสูญเสียกำลังคนและงบประมาณแผ่นดินเป็นจำนวนมาก เพื่อใช้จ่ายในการป้องกันปราบปรามและบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

สาเหตุของการติดยาเสพติด

1. สาเหตุจากการถูกชักชวน

การชักชวนอาจเกิดจากเพื่อนฝูงที่กำลังติดยาเสพติดแล้วอยากลองให้เพื่อนติดบ้างเพื่อให้เพื่อนทำชั่วเหมือนตน สามารถขอเงินหรือรวมเงินไปซื้อยาเสพติดได้ ส่วนมากจะเกิดขึ้นในกลุ่มวัยรุ่น เนื่องจากวัยรุ่นเป็นพลังสำคัญที่สามารถครอบงำจิตใจกันเองได้ง่าย รวมทั้งพฤติกรรมที่ชอบทำريبแบบกันเพราะเห็นว่าทันสมัย และตนเองเป็นจุดน่าสนใจ เป็นต้น นอกจากนี้ผู้ที่อยู่ในแหล่งที่มีการซื้อขายยาเสพติดนั้น อาจจะได้รับ การโฆษณาชักจูงคุณภาพของยาเสพติดว่าดีต่าง ๆ นานา ทำให้สมองปลอดโปร่ง เหมาะแก่การเรียน การทำงาน หรือการถูกชักชวนมักจะเกิดขึ้นในขณะที่มึนเมา สุรา เทียวเตร์ ทำให้พลาดพลั้งไปติดยาได้

2. สาเหตุจากการอยากทดลอง

ความอยากรู้อยากเห็น อยากทดลอง อยากรู้รสชาติ อยากสัมผัส เป็นสัญชาตญาณอย่างหนึ่งของมนุษย์ ทำให้เกิดการทดลองเสพ เพราะคิดว่าไม่ติดง่าย ๆ แต่เมื่อทดลองเสพเข้าไปแล้ว มักจะติดเพราะปัจจุบันยาเสพติด เช่น เฮโรอีน ทดลองเสพเพียงไม่กี่ครั้งก็ติดแล้ว

3. เหตุจากถูกหลอกลวง

ยาเสพติดมีรูปร่างต่าง ๆ ทำให้ผู้รับไม่ทราบว่าสิ่งที่ตนได้รับเป็นยาเสพติดให้โทษอย่างแรง คิดว่าเป็นยาธรรมดาที่ไม่มีพิษร้ายแรงตามที่ผู้ให้หลอก ผลสุดท้ายจึงเป็นผู้ติดยาเสพติดไป

4. เหตุทางกาย ความเจ็บปวดทางกาย

การถูกผ่าตัดหรือเป็น โรคปวดศีรษะ เป็น โรคประสาท เป็นหืด ได้รับความทรมาณทางกาย ผู้ป่วยต้องการบรรเทา พยายามช่วยตัวเองมานาน ไม่หาย จึงหันเข้าหายาเสพติด จนติดยาในที่สุด

5. เหตุจากความคะนอง

บุคคลประเภทนี้มีความอยากลอง ซึ่งแน่แก่ใจว่ายาเสพติดไม่มีโทษ แต่ก็อยากลอง ด้วยความคะนอง เพราะเป็นวัยรุ่นไม่เกรงอะไร ต้องการแสดงออกอวดเพื่อน ขาดความขังคิด ซักชวนกันเสพยาเสพติดจนติดในที่สุด

6. เหตุเพราะสิ่งแวดล้อม

สถานที่อยู่อาศัย แออัด หรือเป็นแหล่งส้วม ภาวะเศรษฐกิจบีบบังคับ ปัญหาทางครอบครัว เช่น สภาพบ้านแตก ครอบครัวขาดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ขาดความอบอุ่น จากพ่อแม่ และปัญหาอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลผลักดันเข้าสู่การติดยาเสพติด

นโยบายรัฐบาลในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

นอกจากการวางมาตรการป้องกันต่าง ๆ แล้ว รัฐบาลนายอึ้งถักษณ์ 2554 (ไทยพับบลิคก้าร์, 2555) ได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนที่จะแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยจัดตั้งให้เป็น “วาระแห่งชาติ” โดยยึดหลักนิติธรรม ในการปราบปรามลงโทษผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้มีอิทธิพล และผู้ประพตติมิชอบ โดยบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ยึดหลักผู้เสพคือผู้ป่วยที่ต้องได้รับการบำบัดรักษาให้กลับมาเป็นคนดีของสังคม พร้อมทั้งมีกลไกติดตามช่วยเหลืออย่างเป็นระบบดำเนินการอย่างจริงจัง ในการป้องกันปัญหาด้วยการแสวงหาความร่วมมือเชิงรุกกับต่างประเทศในการควบคุมและสกัดกั้นยาเสพติด สารเคมี และสารตั้งต้นในการผลิตยาเสพติดที่ลักลอบเข้าสู่ประเทศภายใต้การบริหารจัดการอย่างบูรณาการและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งดำเนินการป้องกันกลุ่มเสี่ยงและประชาชนทั่วไปไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดด้วยการรวมพลังทุกภาคส่วนเป็นพลังแผ่นดินในการต่อสู้กับยา

เสพติดสาระสำคัญของนโยบายของรัฐบาลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

นอกจากการวางมาตรการป้องกันต่าง ๆ แล้ว รัฐบาลปัจจุบันได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนที่จะแก้ไขปัญหาเสพติด โดยใช้หลัก “การป้องกันนำหน้าการปราบปราม ผู้เสพต้องได้รับการบำบัดรักษา ผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษโดยเด็ดขาด” รวมทั้งออกคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 119/2544 “เรื่องแนวทางการใช้พลังแผ่นดิน เพื่อเอาชนะยาเสพติด” ควบคู่กับการเร่งรัดการดำเนินงานทั้งด้านการป้องกัน การปราบปราม และการบำบัดรักษาอย่างจริงจัง สาระสำคัญของนโยบายของรัฐบาลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด มีดังนี้

นโยบายของรัฐบาล รัฐบาลกำหนดให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด เป็นนโยบายเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการอย่างจริงจัง โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

1. เข้มงวดกับการบังคับใช้กฎหมายและสร้างกระบวนการพิเศษ เพื่อควบคุมและปราบปรามผู้ค้าและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิต และการค้ายาเสพติดอย่างเด็ดขาด รวดเร็วและเป็นธรรม พร้อมทั้งแก้ไขกฎหมายเพื่อเพิ่มบทลงโทษสูงสุดกับข้าราชการการเมืองและเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และให้รางวัลและคุ้มครองเป็นพิเศษแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนที่ให้ความร่วมมือในการปราบปรามยาเสพติด

2. ควบคุมการนำเข้าสารเคมีที่อาจนำไปสู่การผลิตยาเสพติดอย่างเข้มงวดและเสริมสร้างกลไกของภาครัฐ และมาตรการทางกฎหมายให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในการผลิตยาเสพติด

3. สร้างความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศและนานาชาติ เพื่อควบคุมและกำจัดแหล่งผลิตและเครือข่ายการจำหน่ายยาเสพติดข้ามชาติ

4. แก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ารับการบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้เสพยาเสพติด โดยให้ผู้ติดยาเสพติดสามารถเข้ารับการบำบัด และฟื้นฟูได้ทันที โดยไม่มีความผิดตามกฎหมาย พร้อมกันนี้รัฐจะจัดให้มีระบบการบริการบำบัดและฟื้นฟูการฝึกรวมด้านอาชีพ และการปรับสภาพแวดล้อมให้แก่ผู้เสพยาเสพติด อย่างทั่วถึง เพื่อให้ผู้เสพสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้อย่างปกติสุขจากการประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดแนวทางการเอาชนะยาเสพติดที่จังหวัดเชียงราย ทำให้ได้แนวทางการดำเนินงานเอาชนะยาเสพติดด้วยการตัดวงจรปัญหาที่สำคัญ 3 วงจรดังนี้

1. ควบคุมตัวยาหรือน้ำยาเคมี สารตั้งต้น ที่จะนำไปสู่การผลิตยาเสพติด และควบคุมตัวยาที่ใช้ในทางที่ไม่ถูกต้องหรือด้วยเหตุผลแทนภายในประเทศ ควบคู่กับการสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดจากภายนอกประเทศ และการค้ายาเสพติดรายสำคัญ

2. ตัดวงจรผู้เสพติดออกจากวงจรการค้า ด้วยการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในทุกระบบให้สามารถรองรับจำนวนผู้ติดยาเสพติดที่มีอยู่ทั้งหมดอย่างประสานสอดคล้องกัน โดยส่งเสริมการใช้ค่ายทหารและหน่วยราชการที่มีความพร้อมเป็นสถานที่บำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพ และการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายรองรับ

3. ป้องกันไม่ให้มีการเสพยาเสพติด ด้วยการสร้างพลังแผ่นดิน ปลุกจิตสำนึกของชนในชาติให้ตระหนักถึงปัญหา ดำเนินงานในพื้นที่โดยกำหนดหมู่บ้านชุมชนเป็นเป้าหมายในวงกว้าง เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย การส่งเสริมกิจกรรมทางเลือก และการสร้างความรู้ ความเข้าใจในกลุ่มเยาวชน รวมทั้งการลดปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขสำคัญของปัญหาคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 119/ 2544 และที่ 120/ 2544 ลงวันที่ 31 พฤษภาคม 2544 เรื่องแนวทางในการใช้พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด มีแนวทางดังนี้

1. การปลุกแผ่นดินและการป้องกัน เป็นการกระตุ้นและปลุกจิตสำนึกของปวงชนในชาติให้มีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนตระหนักถึงภัยของยาเสพติดที่มีต่อประเทศชาติและบังเกิดความมุ่งมั่นที่จะร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยตระหนักว่าการที่จะเอาชนะยาเสพติดได้มิใช่หน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือองค์กรใดองค์กรหนึ่ง แต่ทุกองคาพยพในสังคมต้องร่วมกันผนึกกำลังเป็นพลังของแผ่นดินเข้าต่อสู้และเอาชนะยาเสพติดให้ได้โดยเร็ว โดยใช้มาตรการป้องกันนำหน้า การปราบปราม ด้วยการดูแลและสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เยาวชน และกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ ตลอดจนเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมคุณธรรมให้แก่สถาบันทางสังคมต่าง ๆ โดยเริ่มต้นจากสถาบันครอบครัว รวมทั้งเสริมสร้างมาตรการป้องกัน และความมั่นคงให้แก่หมู่บ้านตามแนวชายแดน

2. ควบคุมตัวยาและสารเคมี เป็นการตรวจสอบ ควบคุม และสกัดกั้นสารตั้งต้น หรือเคมีภัณฑ์ พร้อมทั้งอุปกรณ์ ในการผลิตยาเสพติด ซึ่งจะออกไปสู่แหล่งผลิตที่สามารถนำไปใช้ในการผลิตยาเสพติด ทั้งภายในและนอกประเทศ รวมทั้งควบคุมตัวยาหรือสารอื่นที่อาจสามารถนำมาใช้ทดแทนยาเสพติดได้

3. การปราบปราม เป็นการพัฒนานุเคราะห์ทั้งทางด้านความรู้ จิตสำนึก และพลังศรัทธาควบคู่กับการพัฒนาเทคโนโลยี วิธีการและการสนับสนุนต่าง ๆ ใสการสืบสวนปราบปราม ตลอดจนนำมาตรการทางกฎหมายต่าง ๆ ที่มีอยู่มาใช้ตีครอนและทำลายเครือข่ายการผลิต นายทุนผู้ค้ารายใหญ่ ผู้มีอิทธิพล ผู้สมคบ ผู้ขน ผู้ค้ารายกลาง และรายย่อย ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างเฉียบขาด

4. การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ เป็นการแยกผู้เสพออกมาบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพ ทั้งโดยระบบสมัครใจและระบบบังคับ ตลอดจนจัดให้มีระบบการติดตาม ช่วยเหลือ

และให้กำลังใจแก่ผู้ที่ผ่านการบำบัดฟื้นฟู เพื่อสามารถกลับคืนสู่ครอบครัว ชุมชน และดำรงชีวิตได้ อย่างมีความสุข ควบคู่ไปกับการพัฒนาศักยภาพ และการใช้ทรัพยากรของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งทาง ราชการ เอกชน และประชาชน เพื่อให้ผู้เสพติคมี โอกาสได้รับการบำบัดฟื้นฟูทั่วถึง

5. การข่าว เป็นการจัดและพัฒนางานด้านการข่าว การประสานการข่าว และการ ปฏิบัติการด้านการข่าวของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ให้เป็นระบบ สามารถสนับสนุนการ ปรารบปราม โดยเฉพาะการลักลอบนำเข้าหรือส่งออกสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ การปรารบปราม เครือข่าย ผู้ผลิต นายทุน ผู้มีอิทธิพล ผู้สนับสนุน ผู้ค้ารายสำคัญ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไป เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด

6. การอำนวยความสะดวกและประสานงาน เป็นการพัฒนางานด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุดในการปฏิบัติงานร่วมกัน ของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมตลอดทั้งทุกส่วน ของสังคมไทย โดยขจัดปัญหา อุปสรรคและข้อขัดข้องต่าง ๆ ให้หมดสิ้นไป (ทำลายกำแพงของ ส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อเปิดกว้างให้มีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด) กำหนดลักษณะพื้นที่ที่จะเข้า ดำเนินการ โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ อันจะก่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลได้ตามวัตถุประสงค์ต่อไป

7. การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เป็นการพิจารณาแก้ไขปรับปรุง กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และกระบวนการยุติธรรม ในคดียาเสพติดให้เอื้ออำนวยต่อการแก้ไข ปัญหา ตลอดจนเสริมสร้างความเข้มแข็งของกระบวนการยุติธรรม และขจัดปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินการกับผู้กระทำความผิดในกระบวนการยุติธรรม เป็นไปด้วยความเด็ดขาดรวดเร็ว และเป็นธรรม ตลอดทั้งเอื้ออำนวยตามนโยบายการให้ผู้ใช้สัพเป็นผู้ป่วย เป็นต้น

8. ความร่วมมือระหว่างประเทศ เป็นการดำเนินการด้านการต่างประเทศ เพื่อผลักดันและ กดดันให้เกิดความร่วมมือในด้านต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การแก้ปัญหายาเสพติดได้ โดยเฉพาะการ แสวงหาความร่วมมือและความช่วยเหลือต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดของประเทศไทย และประเทศเพื่อนบ้าน

9. การวิจัย พัฒนา และติดตามประเมินผล เป็นการสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัย และ ติดตามประเมินผลแผนงาน โครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นทางการ เพื่อพัฒนาแนวทางใน การแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างมีหลักการและอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงซึ่งได้รับ การวิเคราะห์อย่างเป็นวิทยาศาสตร์และเป็นระบบแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดใน แผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - พ.ศ. 2549) มีสาระแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้การวิเคราะห์เงื่อนไขและสถานการณ์ในประเทศ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและ การคุ้มครองทางสังคม 9. การวิจัย พัฒนา และติดตามประเมินผล เป็นการสนับสนุนให้มีการ ศึกษาวิจัย และติดตามประเมินผลแผนงาน โครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นทางการ เพื่อ

พัฒนาแนวทางในการแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างมีหลักการและอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงซึ่งได้รับการวิเคราะห์อย่างเป็นวิทยาศาสตร์และเป็นระบบแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-พ.ศ. 2558) (เศรษฐกิจพอเพียง, 2554) มีการป้องกันภัยจากการก่อการร้ายและอาชญากรรม ยาเสพติดที่ส่งผลกระทบต่อสถานะทางเศรษฐกิจในระยะยาว จากผลกระทบในด้านความมั่นคงแห่งชาติ เศรษฐกิจความเป็นอยู่ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในภูมิภาค โดยพัฒนาศักยภาพและความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาข้ามชาติด้านการก่อการร้าย ปัญหาเสพติด และการหลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบ เพื่อลดผลกระทบจากการเปิดการค้าเสรีและสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการปรับปรุงระบบการเข้าเมือง การจัดระเบียบชายแดน การจัดระบบแรงงานต่างด้าว และการแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลที่ชัดเจน ตลอดจนการรักษาผลประโยชน์ของชาติ ทั้งทางบกและทางทะเล

1. การวิเคราะห์เงื่อนไขและสถานการณ์ในประเทศ การแพร่ระบาดของยาเสพติดที่ลุกลามอย่างรวดเร็วเข้าสู่ชุมชนของประเทศ เป็นภัยคุกคามความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จำเป็นต้องเร่งรัดแก้ไขและควบคุมให้ได้ เพราะมีผลกระทบต่อสมรรถนะทางเศรษฐกิจและคุณภาพของประชากรกลุ่มต่าง ๆ เพิ่มภาระต้องงบประมาณในการป้องกัน แก้ไขและฟื้นฟู รวมทั้งส่งผลให้เกิดปัญหาทางสังคมอื่น ๆ ติดตามมา เช่น ปัญหาอาชญากรรม ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ขณะที่การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดความเป็นเอกภาพ และประสิทธิภาพเท่าที่ควร ประกอบกับปัญหาเสพติดเป็นปัญหาที่เชื่อมโยงกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและพื้นที่ชายแดนของประเทศ ด้วย ทำให้ยากต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาจึงต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการและประสานการใช้ทรัพยากรระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อผนึกพลังความร่วมมือการแก้ไขปัญหานี้ ให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ยุทธศาสตร์ด้านพัฒนาคุณภาพและการคุ้มครองทางสังคม การปรับปรุงระบบบริหารจัดการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเน้นการปรับเปลี่ยนแนวคิดและกระบวนการการดำเนินการให้เป็นไปในเชิงรุกอย่างมีประสิทธิภาพควบคู่กับการเพิ่มบทบาทของทุกฝ่ายในสังคมให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์นี้ โดย

ให้ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และสื่อมวลชน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนด้วยกระบวนการการประชาสังคม และชุมชนเข้มแข็ง โดยเฉพาะการเฝ้าระวังปัญหา

อาชญากรรม การบรรเทาสาธารณภัย การผลิต การเสฟ และการค้ายาเสพติด ตลอดจนเสริมสร้าง ภูมิคุ้มกัน โดยให้ความรู้ที่ถูกต้องและเหมาะสมในการป้องกันตนเองแก่เด็กและเยาวชนที่ไม่เคยใช้ ยาเสพติดให้มีการคัดกรองกลุ่มผู้เสพยาเสพติดที่ไม่ใช่ผู้ค้าออกมาบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมทั้งช่วยเหลือและให้กำลังใจผู้ที่ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพเพื่อให้มีโอกาสได้รับการฝึกอาชีพ สร้างรายได้ และดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุขเร่งรัดการดำเนินงานแก้ไขปัญหาเสพติด โดยการปราบปรามที่รวดเร็ว เด็ดขาดจริงจัง รวมทั้งการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนประสานความร่วมมือกับต่างประเทศ เพื่อสกัดกั้นขบวนการผลิตและค้ายาเสพติด โดยเฉพาะพื้นที่รอยต่อบริเวณชายแดน

การป้องกันยาเสพติดและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ความหมายของคำว่า “การป้องกันยาเสพติด” หมายถึง กระบวนการที่ดำเนินการ ล่วงหน้า โดยการอบรมเลี้ยงดู ให้การศึกษา ข้อมูลข่าวสารและความรู้ ทั้งในระบบโรงเรียน นอก ระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย แก่กลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง และสัมพันธ์กันในเรื่อง คุณภาพชีวิตและยาเสพติด การป้องกันตนเองครอบครัวและชุมชนให้รอดพ้นจากยาเสพติด ด้วย วิธีการต่างๆ เพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกัน แก่บุคคลให้มีความสามารถที่จะเผชิญหน้ากับปัญหา อุปสรรค และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต เพื่อส่งเสริมให้บุคคลใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข รวมทั้งการปรับปรุงสภาพแวดล้อมใกล้ตัวที่มีส่วนผลักดันให้กลุ่มเป้าหมายไปใช้ยาเสพติด

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2544, หน้า 11) กล่าวถึงความหมายของคำว่า การป้องกันยาเสพติด หมายถึง กระบวนการที่ดำเนินการล่วงหน้า โดยการอบรมเลี้ยงดู ให้การศึกษา ข้อมูลข่าวสารและความรู้ ทั้งในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย แก่กลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง และสัมพันธ์กันในเรื่องคุณภาพชีวิตและยาเสพติด การป้องกันตนเองครอบครัวและชุมชน ให้รอดพ้นจากยาเสพติด ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกัน แก่บุคคลให้มีความสามารถ ที่จะเผชิญหน้ากับปัญหาอุปสรรค และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต เพื่อส่งเสริมให้บุคคลใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขรวมทั้งการปรับปรุงสภาพแวดล้อมใกล้ตัวที่มีส่วนผลักดันให้กลุ่มเป้าหมาย ไปใช้ยาเสพติด

1. ระดับของการป้องกันยาเสพติด การป้องกันยาเสพติด จำแนกออกได้เป็น 3 ระดับ คือ

1.1 การป้องกันขั้นต้น (Primary Prevention) เป็นมาตรการป้องกันยาเสพติด ที่ ดำเนินการเพื่อป้องกันบุคคลให้หลีกเลี่ยงจากสภาพปัญหาอันนำไปสู่การเริ่มทดลองใช้ยาเสพติด ด้วยการจัดกิจกรรม ให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และผลกระทบของยาเสพติดที่มีต่อพฤติกรรมของ

คนตลอดจนมุ่งเสริมสร้างกิจกรรมของคนตลอดจนมุ่งเสริมสร้างกิจกรรมทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อ
เบี่ยงเบนบุคคลออกจากการใช้ยาเสพติด

1.2 การป้องกันระดับที่ 2 (Secondary Prevention) หมายถึง การทำกิจกรรมใด ๆ ที่จะ
แทรกเข้ามาในช่วงเวลาที่คนได้ทดลองใช้ยาแล้ว และกำลังจะติดยาแต่ยังไม่ติด เป็นผู้ที่มีความเสี่ยง
ในการติดยาสูง การจัดกิจกรรมในระดับนี้ เป็นการให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ยา การให้
คำปรึกษา ตลอดจนการเฝ้าระวังรักษาอาการป่วยไข้ที่เป็นผลมาจากการใช้ยาเสพติด

1.3 การป้องกันระดับที่ 3 หมายถึง การดำเนินการหยุดพฤติกรรม และผลร้ายจากการ
ติดยาเสพติด โดยกระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายและจิตใจของผู้ติดยาเสพ
ติด โดยกระบวนการดังกล่าวยังหมายถึง การป้องกันการติดยาเสพติดซ้ำอีกด้วย แนวคิดของเฮเลน
โนวลิส (Nowlis, 1978 อ้างถึงใน ชีระชัย มานีพพาน, 2541, หน้า 15) กับการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาเสพติด ภายใต้องค์ประกอบของปัญหาเสพติดอันได้แก่ คน ยา และสิ่งแวดล้อม เฮเลน
โนวลิส นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ได้เสนอรูปแบบของการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพ
ติดไว้ 4 รูปแบบ มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

1.3.1 รูปแบบทางศีลธรรม และกฎหมาย (the Legal – moral Mode) รูปแบบนี้ได้
เสนอให้แบ่งยาออกเป็น 2 ชนิด คือ ชนิดที่ปลอดภัยและชนิดที่เป็นอันตราย การดำเนินงานป้องกัน
ตามรูปแบบนี้จึงให้ออกกฎหมายลงโทษผู้ที่กระทำการผลิต คำ และ เสพยาเสพติดที่เป็นอันตราย
นอกจากนั้นยังเสนอแนะให้มีการออกกฎหมาย มาควบคุมการจำหน่ายยาเพิ่ม ราคา ยา และออกคำ
เตือนเกี่ยวกับอันตรายของการใช้ยาที่มีผลต่อร่างกายจิตใจและสังคม

1.3.2 รูปแบบทางสุขภาพอนามัย (the Public-health Model) เป็นรูปแบบที่ถือว่า
เป็นยาเสพติดเป็นเสมือน โรคภัยไข้เจ็บ หรือเป็นปัญหาต่อสุขภาพอนามัย หรือโรคติดต่อทั่วไปโดย
เปรียบเสมือนแหล่งที่เพาะเชื้อ โรค และให้ความสำคัญกับตัวยาเนื่องจากเป็นเชื้อ โรคจึงไม่แยกว่า
เป็นยาปลอดภัยหรือยาที่มีอันตราย แต่รวมเหตุนุหรี และคาเฟอีนเข้าไว้ด้วย การดำเนินการป้องกัน
จึงต้องใช้วิธีการเพิ่มราคา ยาให้สูงขึ้น ออกกฎหมายให้มีการควบคุมปริมาณยาในท้องตลาดให้ลด
น้อยลง รมรงค้ำให้การศึกษาและข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับภัยอันตรายที่เกิดขึ้นจากการใช้ยาเพื่อให้คน
ในสังคมรับรู้ เป็นการป้องกัน ส่วนผู้ที่มีปัญหาเสพติดก็ให้บำบัดรักษา โดยมีความเชื่อว่าทุกคน
เห็นคุณค่าของการมีสุขภาพดี กลัวโรคภัยไข้เจ็บ และหลีกเลี่ยงการใช้ยาโดยไม่จำเป็น

1.3.3 รูปแบบทางจิตวิทยาสังคม (The Psycho-social Model) เป็นรูปแบบทาง
สังคมให้ความสำคัญกับตัวคนหรือพฤติกรรมของคนเป็นหลัก โดยเห็นว่าพฤติกรรมใช้ยาของคน
เป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อน จึงต้องศึกษาสาเหตุของการใช้ยาอย่างลึกซึ้ง และถือว่าการติดยาเสพ
ติดเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนของมนุษย์ การป้องกันและแก้ไขปัญหาก็มีลักษณะการให้ข่าวสาร

การศึกษาเพื่อเสริมสร้างเจตคติ ปฏักฝังค่านิยม ความเชื่อและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนไม่ให้หันไปใช้ยาเสพติด ตลอดจนเสนอแนะให้มีการปรับปรุง สภาพแวดล้อม ที่มีอิทธิพลผลักดันให้คนหันไปใช้ยาให้ดีขึ้น

1.3.4 รูปแบบทางสังคมและวัฒนธรรม (The Social-culture Mode) รูปแบบทางสังคมและวัฒนธรรม มุ่งปรับเปลี่ยนสภาวะแวดล้อมในสังคม เพื่อสร้างสภาวะแวดล้อมที่ลดความกดดัน ส่งผลให้การใช้ยาเสพติดลดน้อยลง เช่น การปรับปรุงสภาพแวดล้อมในด้านการศึกษาศาธารณสุขกลุ่ม และองค์กรทางสังคมควรสนองตอบพื้นฐานความจำเป็นของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคม ตลอดจนให้ความสำคัญกับระบบคุณค่าของสังคม ขนบประเพณีที่ดั้งเดิมของสถานบันต่าง ๆ ในสังคมแนวคิดในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ได้มีการประยุกต์ใช้มาตรการเพื่อจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น ในลักษณะทั้งป้องกันและแก้ไขไปพร้อม ๆ กัน โดยมีแนวคิดในเชิงกลยุทธ์ ที่สำคัญ ดังนี้มุ่งพัฒนาตัวบุคคล การดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ความสำคัญกับการสร้างศักยภาพและคุณภาพชีวิตของคน เพื่อให้มีความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพภายใต้สภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป บุคคลสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหายาเสพติดได้โดยไม่ต้องพึ่งยาเสพติด เป็นการพัฒนาให้คนมีภูมิคุ้มกัน

ยาเสพติด เป็นการดำเนินการระยะยาวที่ควรเริ่มต้นจากการเตรียมความพร้อมของพ่อแม่ ก่อนให้การปฏิบัติ การดูแลรักษาและบำรุงครรภ์การอบรมเลี้ยงดูภายหลังการเกิด การให้การศึกษา เพื่อคุณภาพชีวิต การให้ความรู้ ข้อมูล ข่าวสารอย่างต่อเนื่องตลอดเวลานับตั้งแต่การเรียน จนถึงวัยทำงานเป็นการสร้างคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีปราศจากการพึ่งยาเสพติดในระยะยาว

กำหนดพื้นที่และกลุ่มประชากรเป้าหมายในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เนื่องจากมีทรัพยากรในการดำเนินงานค่อนข้างจำกัด ทั้งงบประมาณและบุคลากร จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งในการกำหนดพื้นที่และเป้าหมายที่จะเข้าไปดำเนินงานให้ชัดเจน นอกจากนี้ยังมีเหตุผลทางเทคนิคในการกำหนดมาตรการที่เหมาะสมสำหรับการแก้ไขปัญหายาเสพติดในแต่ละพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มเป้าหมาย ในสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมายในชุมชน กลุ่มเป้าหมายในสถานประกอบการ และกลุ่มเป้าหมายเฉพาะผสมผสานมาตรการในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นผลสืบเนื่องมาจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาในพื้นที่และกลุ่มประชากรเป้าหมายค้นหาสาเหตุและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปัญหา กำหนดทางเลือก ใช้มาตรการที่เหมาะสมในการจัดการกับปัญหาของแต่ละพื้นที่ และกลุ่มเป้าหมาย โดยมาตรการป้องกันจะใช้กับพื้นที่ที่ยังไม่มีปัญหา ส่วนมาตรการปราบปรามจะใช้กับพื้นที่ที่มีการผลิต การค้า และการลำเลียงยาเสพติด เพื่อลดปริมาณยาเสพติดในพื้นที่ และมาตรการบำบัดและฟื้นฟู

สมรรถภาพจะใช้กับประชากรเป้าหมายที่มีปัญหาการติดยาเสพติด มาตรการต่าง ๆ นั้นมีการยืดหยุ่น ผสมผสานกันเพื่อให้สามารถจัดการกับปัญหาเสพติดที่มีความสลับซับซ้อนได้ดียิ่งขึ้น

กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบการดำเนินงาน โดยการระดมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชน และองค์กรพัฒนาเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานต้องกำหนดให้แต่ละหน่วยงานมีบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนตามความถนัด สอดคล้องกับภารกิจปกติ ของหน่วยงานนั้น ๆ เช่น บทบาทของหน่วยงานด้านสาธารณสุข ได้แก่ การบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพ งานด้านการป้องกันยาเสพติดหน่วยตำรวจมีภารกิจในการปราบปรามและภารกิจรองในการป้องกันสถานศึกษามีภารกิจในการป้องกันและภารกิจรองคือการฟื้นฟูสมรรถภาพนักเรียนติดยาเสพติดที่ผ่านขั้นตอนการบำบัดรักษาจากสถานบำบัดมาแล้ว

ดำเนินงานในลักษณะองค์รวมแบบบูรณาการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดจะมีประสิทธิภาพต่อเนื่อง ยั่งยืน ได้ก็ต่อเมื่อการดำเนินงานในลักษณะของการบูรณาการเข้าไปในภารกิจพัฒนาปกติที่หน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินการอยู่ มีโรงงานพิเศษ หรืองานฝาก หากแต่เป็นเนื้องานเดียวกันกับการปฏิบัติภารกิจปกติของแต่ละหน่วยงานที่ดำเนินงานกันอยู่

มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน หรือกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องเนื่องจากปัญหาเสพติดเป็นปัญหาที่ประชาชนทุกคนในสังคมได้รับผลกระทบไม่ทางตรงก็ทางอ้อม ดังนั้นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน หรือกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรพัฒนาเอกชน นักเรียนนักศึกษา เป็นต้น ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในทุกกระบวนการดำเนินงานที่ประสานสอดคล้องกับการดำเนินงานของภาครัฐ ประชากรกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ควรมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงาน ตั้งแต่ร่วมทำการศึกษาปัญหา วางแผน และตัดสินใจพิจารณาทางเลือกตลอดจนร่วมดำเนินงานปรับปรุงวิธีดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

การสร้างเอกภาพในการดำเนินงานมาตรการ ในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด ได้แก่ มาตรการหลัก คือการให้การศึกษา ให้บริการสนเทศ จัดกิจกรรมทางเลือก การใช้มาตรการการแทรกแซง การใช้กลุ่มเพื่อน การป้องกันและปราบปราม นอกจากนี้ยังมีมาตรการสนับสนุนอื่น ๆ อีก เช่น การพัฒนาบุคลากร การวิจัย และพัฒนา การจัดระบบสารสนเทศ เป็นต้น มาตรการเหล่านี้มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนเข้ามาเกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก ดังนั้นรัฐบาลจึงต้องมีการประสานแผนการดำเนินงาน ไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การระดมทรัพยากรของหน่วยงานภาครัฐบาลและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมนอกเหนือจากการระดมหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหา

ยาเสพติดแล้วยังมีความจำเป็นต้องระดมทรัพยากรทั้งคลังคนและงบประมาณที่มีอยู่จำกัด และไม่เพียงพอสำหรับการดำเนินงาน กับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เพิ่มเติมอีกซึ่งปัจจุบันนี้มีกลุ่มธุรกิจบันเทิง ธุรกิจประกันชีวิต และค้าปลีก เข้ามาร่วมสนับสนุนมากขึ้น รัฐจึงควรมีการสร้าง ความเข้าใจถึง วัตถุประสงค์ของงานและ โครงการต่าง ๆ ในด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้กับ ภาคเอกชนด้วย

ให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่น รูปแบบและวิธีการในการดำเนินงานป้องกัน และ แก้ไขปัญหา ยาเสพติดที่หลากหลายเพื่อเอาชนะปัญหาเหล่านี้ มาตรการต่าง ๆ จึงได้รับการออกแบบ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหา สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และ สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ ของแต่ละพื้นที่ ดังนั้นภูมิปัญญาชาวบ้านและผู้ปฏิบัติงานแต่ละ ชุมชนซึ่งได้คิดค้น ทดลองใช้ ปรับปรุงพัฒนาซ้ำแล้วซ้ำอีกจากรากเง้าของปัญหาเพื่อให้เหมาะสม กับการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่ นับเป็นภูมิปัญญาที่มีค่ายิ่งที่จะนำมาประยุกต์ใช้ ในพื้นที่ใกล้เคียงหรือนำมาบูรณาการกับแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด และ เผยแพร่ต่อไป

แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน

การมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นคำที่นิยมใช้กันมากในปัจจุบัน ทั้งในวงวิชาการและวง ราชการ โดยถูกนำมาใช้ในวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) เป็นต้นมา แต่เนื่องมาจากมีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของคำไว้แตกต่างกันหลายความหมาย และรัฐได้นำเอาความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชนไปใช้เป็นเครื่องมือในการให้ประชาชน เข้าร่วมกิจกรรม หรือ โครงการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้กำหนดขึ้น อันเนื่องมาจากการตีความหมาย ของการมีส่วนร่วมในลักษณะที่ยัง ไม่ถูกต้อง และไม่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ในความหมายของการมีส่วนร่วมอย่างถูกต้องและตรงกัน จึงควรที่จะได้ศึกษาถึงความหมายของ การมีส่วนร่วม ดังนี้

ความหมายของการมีส่วนร่วมอย่างกว้างๆเช่น การมีส่วนร่วมช่วยเหลือโดยสมัครใจ การให้ ประชาชนเข้าร่วมกับกระบวนการตัดสินใจและกระบวนการดำเนินการของโครงการ ตลอดจนร่วม รับผลประโยชน์จากโครงการเหล่านี้ ล้วนเป็นข้อความที่ดูจะมีความคล่องตัว ดูเป็นการปฏิบัติงานที่ จริงจัง ซึ่งบ่งบอกว่า โครงการหรือแผนงานนั้น การมีส่วนร่วมจะมีการกำหนดวัตถุประสงค์ และ ขั้นตอนการดำเนินงานอย่างไร สำหรับความหมายของการมีส่วนร่วมที่ระบุค่อนข้างเฉพาะเจาะจง เช่น การที่จะให้ประชาชนมีทั้งสิทธิและหน้าที่ที่จะเข้าร่วมแก้ปัญหาของเขา ให้เขาเป็นผู้มีความ ริเริ่มและมุ่งใช้ความพยายามและความเป็นตัวของตัวเองเข้าดำเนินการและควบคุมทรัพยากรและ

ระเบียบในสถาบันต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาเหล่านี้ ก็เป็นการแสดงถึงความหมายที่บอกถึงสภาพการมีส่วนร่วมที่เน้นให้กลุ่มร่วมดำเนินการ และมีจุดสำคัญที่จะให้การมีส่วนร่วมนั้นเป็นการปฏิบัติอย่างแท้จริง มิใช่เป็นไปอย่างเฉยเมยหรือมีส่วนร่วมพอเป็นพิธีเท่านั้น

โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen & Uphoff, 1980, p. 6) ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมของชุมชนว่า สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร
2. การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ
3. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

โดยสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือและเข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินการพัฒนา รวมถึงได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้นอย่างเสมอภาค องค์การสหประชาชาติ (United Nation, 1981, p.5 อ้างถึงใน สุทธิ วรประดิษฐ, 2556) และรีเดอร์ (Reeder, 1974, p. 39 อ้างถึงใน สุทธิ วรประดิษฐ, 2556) ได้ให้ความหมายเจาะจงถึงการมีส่วนร่วม ว่าการมีส่วนร่วมเป็นการปะทะสังสรรค์ทางสังคม ทั้งในลักษณะการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคล และการมีส่วนร่วมของกลุ่ม

กู๊ดแมน (Goodman, 1956 อ้างถึงใน พงษ์ธร ธัญญศิริ, 2552, หน้า 37) กล่าวว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง

1. กระบวนการซึ่งมวลชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในขั้นตอนต่างๆของกิจกรรมของส่วนรวม

2. มวลชนที่เข้าร่วมได้ใช้ความพยายามส่วนตัว เช่น ความคิด ความรู้ ความสามารถ แรงงาน ตลอดจนทรัพยากรของตนต่อกิจกรรมนั้น ๆ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าการเกี่ยวข้องของกิจกรรมต่าง ๆ ของมวลชน ในกิจกรรมต่าง ๆ จะมี 2 ด้าน คือ

- 2.1 ด้านความคิดหรือกำหนดนโยบาย ซึ่งแบ่งได้อีก 3 ระดับ คือ

มวลชนเป็นเพียงผู้ให้ข้อมูลข่าวสาร ข้อคิดเห็น (Information Input)

มวลชนมีส่วนแบ่งในอำนาจตัดสินใจ (Share Decision Making)

มวลชนเป็นผู้กำหนดนโยบาย (Policy Formulation)

- 2.2 ด้านทำหรือดำเนินการตามนโยบาย ซึ่งแบ่งได้อีก 3 ระดับ คือ

ร่วมกำหนดเป้าหมายแผนงาน (Participation on Formulating Objective and Plan)

ร่วมดำเนินการในกระบวนการจัดการ (Participating on Management Resources)

ร่วมสนับสนุนทรัพยากรการบริหาร (Supporting on Management Resources)

ยูวัฒน์ วุฒิเมธี (2526, หน้า 20) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชน ได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆอันมีผลกระทบต่อตัวประชาชน

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527, หน้า 183) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ (Mental and Emotional Involvement) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม (Group situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้ (Contribution) บรรลุจุดหมายของกลุมนั้น กับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

ทวิทอง หงษ์วิวัฒน์ และคณะ (2527, หน้า 2) ให้คำจำกัดความของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าหมายถึง การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการจัดการและควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคม เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกสังคม

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2531, หน้า 6) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน การสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนทั้งรูปแบบส่วนบุคคล กลุ่มชน สมาคม มูลนิธิ และองค์การอาสาสมัครรูปแบบต่างๆให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องรวมกัน

ปรัชญา เวสารัชช์ (2538, หน้า 5) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยการใช้ความพยายามหรือใช้ทรัพยากรบางส่วนตน ในกิจกรรมซึ่งมุ่งสู่การพัฒนาของชุมชน

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2540, หน้า 288) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง พฤติกรรมอันก่อปรด้วยกร่วมและสมยอมตามพฤติกรรมที่คาดหวังของกลุ่มทางการและไม่ใช่ทางการ หรือในความหมายก็คือ การที่ประชาชนก่อให้เกิดสิ่งต่างๆร่วมกันนั่นเอง

กล่าวโดยสรุปแล้ว “การมีส่วนร่วม” ของประชาชนมีความหมายเป็น 2 นัยด้วยกัน คือ (พรชัย รัศมีแพทย์, 2535, หน้า 225 -226)

1. ความหมายอย่างกว้าง การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของประเทศ และการบริหารประเทศ โดยผ่านกระบวนการทางการเมือง เช่น การเป็นผู้บริหารพรรคการเมือง การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเป็นรัฐมนตรี การเป็นคณะรัฐมนตรี เป็นต้น รวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นและการเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นด้วย

2. ความหมายอย่างแคบ การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปช่วยสนับสนุนงานซึ่งเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยกระทำการภายในกรอบของกฎหมายหรือนโยบายของรัฐ

โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1980, pp. 213 - 218) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นการใช้การตัดสินใจควบคู่ไปกับการดำเนินงาน (Implementation) ด้วย เช่น ในการจัดองค์กรการกำหนดกิจกรรมพัฒนาเป็นต้น และการตัดสินใจยังเกี่ยวข้องกับประชาชนในเรื่องของผลประโยชน์ (Benefits) การประเมินผล (Evaluation) ในกิจกรรมการพัฒนาด้วยนอกจากนี้ทั้งสองยังได้แบ่งชนิดของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 แบบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

1.1 เริ่มตัดสินใจ

1.2 ดำเนินการตัดสินใจ

1.3 ตัดสินใจปฏิบัติการ

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากรการบริหารและการประสานขอความร่วมมือ

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็ผลประโยชน์ทางด้านวัตถุประสงค์ ผลประโยชน์ทางสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527, หน้า 2) ได้อธิบายไว้ว่าการมีส่วนร่วมของชุมชน คือการที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการและควบคุมการใช้ และการกระจายทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคมเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกสังคม ในการมีส่วนร่วมประชาชนได้ พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตน อย่างเป็นตัวของตัวเอง

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527, หน้า 6) กล่าวถึงการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องให้บรรลุวัตถุประสงค์ไว้ 8 ประการ ดังนี้

1. ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ตลอดจนความต้องการของชุมชน

2. ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบวิธีการพัฒนา เพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการชุมชน

3. ร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงาน หรือโครงการหรือกิจกรรม เพื่อคิด และแก้ไขปัญหา และสนองความต้องการชุมชน

4. ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล
6. ร่วมการลงทุนใน โครงการชุมชนตามขีดความสามารถของตนและของหน่วยงานที่วาง

ไว้

7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้
8. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผลและซ่อมบำรุงรักษาโครงการ

ยิวพันธ์ วุฒิเมธิ (2526, หน้า 28) กล่าวว่า ลักษณะของการมีส่วนร่วมในการบริหาร

ประกอบด้วย การคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจและร่วมรับผิดชอบ

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2527, หน้า 272-273) กล่าวถึงประชาชนควรมีส่วนร่วมได้ 4 ขั้นตอน

คือ

1. การร่วมค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินกิจกรรม
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

เพสตันแมน (Pateman, 1976, pp. 14-18 อ้างถึงใน ดิน ปรัชญพุทธิ, 2533, หน้า 642 -643)

ได้แบ่งทฤษฎีการมีส่วนร่วมออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ได้แก่

1. ทฤษฎีความเป็นผู้แทน ทฤษฎีนี้เน้นความเป็นผู้แทนของผู้นำและถือว่าการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และหรือถอดถอนผู้นำเป็นเครื่องหมายของการที่จะทำให้หลักประกันกับการบริหารงานดี ใด ๆ ก็ดี ทฤษฎีนี้เน้นเฉพาะการวางโครงสร้างสถาบัน เพื่อเป็นเครื่องมือในการให้ผู้นับตามเข้ามามีส่วนร่วมเท่านั้น เช่น การเลือกตั้งทั่วไป การเลือกตั้งโดยคะแนนลับ และการประชุมปรึกษาหารือประจำปี จะเห็นว่าการมีส่วนร่วมตามนัยของทฤษฎีนี้ มิได้เปิดโอกาสให้ผู้ตามได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจขององค์การอย่างแท้จริง ผู้ที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการตัดสินใจ ได้แก่ บรรดาผู้นำต่าง ๆ ที่เสนอตัวเข้ามารับเลือกตั้ง ส่วนผู้ตามนั้นเป็นเพียงไม้ประดับเท่านั้น

2. ทฤษฎีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ตามแนวทฤษฎีนี้ การมีส่วนร่วมมีวัตถุประสงค์ไม่เฉพาะแต่การเข้าไปพิจารณาเลือกตั้งหรือถอดถอนผู้นำเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการวางนโยบาย ยิ่งกว่านั้นทฤษฎีนี้ยังมองการมีส่วนร่วมเป็นการให้การศึกษาและพัฒนาการกระทำทางการเมืองและสังคมที่มีความรับผิดชอบนั้นก็คือ การไม่ยอมให้มีส่วนร่วม นับว่าเป็นการคุกคามต่อเสรีภาพของผู้ตามจากที่กล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่า ความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชน น่าที่จะหมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

กิจกรรมต่าง ๆ ในทุกขั้นตอนเพื่อให้การดำเนินงานนั้น ๆ บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด

ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมสมยศ นาวิกาน (2525, หน้า 25-27) กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. เมื่อผู้ร่วมงานได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการเปลี่ยนแปลง เขาจะยอมรับการเปลี่ยนแปลงแทนที่จะต่อต้านการเปลี่ยนแปลง
2. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาจะมีความราบรื่นมากขึ้น ความไม่พอใจการร้องทุกข์จะน้อยลง
3. ความผูกพันของบุคลากรกับองค์กรจะรู้สึกผูกพันมากขึ้น
4. บุคลากรจะไว้วางใจฝ่ายบริหารมากขึ้น เพราะบุคลากรรู้วิธีการมุ่งใจและความต้องการของฝ่ายบริหาร
5. การบริหารผู้ใต้บังคับบัญชามีความง่ายขึ้น เพราะผู้ใต้บังคับบัญชายอมรับการเปลี่ยนแปลงและไว้วางใจฝ่ายบริหารมากขึ้น
6. การตัดสินใจทางการบริหารมีคุณภาพมากขึ้น
7. การติดต่อสื่อสารระหว่างองค์การระดับสูงขององค์การระดับต่ำดีขึ้น
8. ก่อให้เกิดการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฉอาน วุฒิศาสตร์ (2526, บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการสร้างงานในชนบท พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ติดตามประเมินผล และกำหนดความต้องการ ตามลำดับ ผู้นำท้องถิ่นจะเข้ามามีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนทั่วไป

จตุรงค์ ผ่องลำเจียก (2534, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำและการเปลี่ยนประโยชน์ในชุมชนแออัด กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง: ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนแออัดเขตเลือกตั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกันมากนัก จึงไม่อาจยอมรับได้ว่าเพศมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้มีอายุมากจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีอายุปานกลางและน้อย ระดับการศึกษาปานกลางจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีอายุปานกลางและน้อย ระดับการศึกษาปานกลางจะมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าระดับอื่น ๆ

วรทัศน์ วาณิชชองกูร์ย์ (2534, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น ไทยมุสลิม: ศึกษาเฉพาะกรณี 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

1. ผู้นำท้องถิ่น ไทยมุสลิมที่มีอายุมาก จะเข้าร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้นำท้องถิ่นไทยมุสลิมที่มีอายุน้อย
2. ผู้นำท้องถิ่น ไทยมุสลิมที่มีรายได้สูง จะมีส่วนร่วมทางการเมือง มากกว่าผู้นำท้องถิ่นไทยมุสลิมที่มีการศึกษาค่ำ

สถาพร อิทธิพงษ์ (2536, หน้า 63) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบลในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอกำแพงแก้ว และกิ่งอำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี พบว่าอายุที่มากกว่าย่อมได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมากกว่า และตระหนักถึงผลของการทำงานสิ่งแวดล้อมมากกว่าคนอายุน้อย และพบว่า ประชากรที่ทำการศึกษาซึ่งได้รับการอบรมมีระดับความต้องการมีส่วนร่วมมากที่สุด

สุนันต์ เกษมชัยอนันต์ (2536, บทคัดย่อ อ้างถึงใน วิทยา บุญยะเวชชีวิน, 2543, หน้า 51) ศึกษาเรื่องทัศนคติทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสื่อมวลชนไทยศึกษาเปรียบเทียบผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์และผู้สื่อข่าวโทรทัศน์สายการเมืองผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์และผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ สายการเมือง ไม่แตกต่างกันโดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ อายุ และระยะเวลาการทำงาน แต่เพศระดับการศึกษา และ รายได้เป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

อเนก จงวัฒนบัณฑิตย์ (2537, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมือง กับประสิทธิภาพในงานของพนักงานออมสิน ผลการศึกษาพบว่า พนักงานหญิงมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าพนักงานชาย ในด้านการศึกษาพบว่า พนักงานที่มีการศึกษาสูงมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าพนักงานที่มีการศึกษาค่ำกว่า และพนักงานที่มีอายุงานเป็นเวลานานมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าพนักงานที่มีอายุงานน้อย

วิมลรัตน์ ศรีสิงห์ (2538, หน้า 293 อ้างถึงใน วิทยา บุญยะเวชชีวิน, 2543, หน้า 51) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของกลุ่มสตรีกาญจนบุรี พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

บุญยัธีร์ พานิชประไพ (2538, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักธุรกิจไทย: ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานในเครือซีเมนต์ไทย ผลการศึกษาพบว่า อายุประสบการณ์การทำงาน ระดับพนักงานและระดับรายได้ต่อเดือน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานในเครือซีเมนต์ไทย

ชื่นใจ นูชาธรรม (2542, บทคัดย่อ) การมีส่วนร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของ ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวชายหาดบางแสน. ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการมีส่วนร่วม อนุรักษ์สภาพแวดล้อมในระดับปานกลางถึงสูง และพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ ระยะเวลาดำเนินกิจการ ประเภทกิจการ การอบรม ประชุม หรือสัมมนาเกี่ยวกับการอนุรักษ์ สภาพแวดล้อมและความเกี่ยวข้องกับผู้นำชุมชนในพื้นที่ กับการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ปัญหา อุปสรรคของการมีส่วนร่วมคือ การมีเวลาไม่เพียงพอในการปฏิบัติกิจกรรม อนุรักษ์สภาพแวดล้อมชายหาด แต่ทั้งนี้ผู้ประกอบการยินดีจ่ายเงินในจำนวนที่เหมาะสม ในกรณีที่มี การขอความร่วมมือเพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม

วิทยา บุญยะเวชชีวิน (2543, บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ต่อการปกครอง ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ต่อการปกครองท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลบางปู อยู่ในระดับปานกลาง โดยการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการ ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและ น้อยที่สุดคือ การร่วมชุมนุมหรือเดินขบวนขับไล่สมาชิกสภาเทศบาลหรือเจ้าหน้าที่เทศบาล สำหรับปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่อการปกครองท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลบางปู คือ การผ่านสังคมประกิตทางการเมือง การผ่านการบ่มเพาะทางการเมือง การมีอุดมการณ์ ประชาธิปไตย และการเข้าถึงข่าวสารทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นภคกุล เจริญชัยกุล (2537, บทคัดย่อ อ้างถึงใน ชูเกียรติ โรจนานันท์, 2542, หน้า 19) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษามาตรการป้องกันปัญหายาเสพติดในชุมชนชาวเขา: ศึกษาเฉพาะกรณี ชุมชนชาวเขาเผ่าม้ง ตำบลเขาน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ผู้เสพยาเสพติดชาวม้ง ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง และส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 4-65 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 41.6 ปี ส่วนการนับถือศาสนาส่วนใหญ่นับถือผีบรรพบุรุษและไม่ได้รับการศึกษาทางด้านสถานภาพสมรส ส่วนใหญ่แต่งงาน ส่วนทางด้านอาชีพ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตร โดยมีรายได้ส่วนใหญ่อยู่ ระหว่าง 1,200 – 5,000 บาท/ปี ส่วนบทบาทและหน้าที่ครอบครัวส่วนใหญ่จะเป็นบิดามารดาส่วน ทางพฤติกรรมการใช้ยาและสภาพการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนชาวเขาสาเหตุที่ผู้เสพยาเสพติดชาวม้งติดยาเสพติดส่วนใหญ่เนื่องมาจากการเจ็บป่วยและช่วยให้คลายปวดเมื่อยร่างกายใน การทำงาน และจะใช้วิธีการเสพโดยการสูบ ส่วนปริมาณยาที่ใช้และจำนวนครั้งที่เสพ ส่วนใหญ่จะ ใช้ฝิ่นและเสพ 1-3 ครั้ง ต่อวัน สำหรับจำนวนเงินที่ซื้อยาเสพติดส่วนใหญ่จะใช้ตั้งแต่ 10 – 100 บาท ต่อวัน และจำนวนผู้ติดยาเสพติด ส่วนใหญ่จะเห็นว่ามติดั้ง 301 คนขึ้นไป ส่วนชนิดของยาเสพติด ที่แพร่ระบาดในชุมชนส่วนใหญ่เห็นว่าม 4 ชนิด (ฝิ่น, ผงขาว, กัญชา, ยาม้า) ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับยาเสพติด ผู้เสพยาเสพติดชาวม้งมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี ด้านปัญหาและอุปสรรคใน

การดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติดในชุมชนชาวเขา ด้านเจ้าหน้าที่ได้แก่ เจ้าหน้าที่บางคนมีส่วนร่วมรู้เห็นในการซื้อขายยาเสพติดในชุมชน ส่วนทางด้านกฎหมาย ได้แก่ การลงโทษผู้ค้ายาเสพติดน้อยเกินไป ส่วนทางด้านงบประมาณ ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณ ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ทางด้านผู้ค้ายาเสพติด ได้แก่ มีผู้ค้ายาเสพติดในชุมชนเป็นจำนวนมาก ทางด้านประชาชน ได้แก่ ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดน้อย และทางด้านสภาพแวดล้อมไม่ดี เจ้าหน้าที่ขาดความชำนาญทางภูมิศาสตร์ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องบางส่วนมีการรับสินบนเจ้าหน้าที่บางส่วนเป็นผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่มีการใช้ยาเสพติดด้านประเพณีวัฒนธรรม การใช้ยาเสพติดเป็นยารักษาโรคการปลูกยาเสพติดมีรายได้สูงกว่าการประกอบอาชีพอื่น ๆ และผู้นำชุมชนอื่น ๆ ไม่ให้ความสนใจปัญหาเสพติดตลอดจนเจ้าหน้าที่ไม่ได้รับความร่วมมือในการป้องกันยาเสพติดจากประชาชน

สำเรียง ไชยเสน (2538, บทคัดย่อ อ้างถึงใน ชูเกียรติ โรจนานันท์, 2542, หน้า 19) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความร่วมมือระหว่างองค์กรระดับอำเภอกับองค์กรระดับหมู่บ้านในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดบนพื้นที่สูง: ศึกษากรณีอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่พบว่าปัจจุบันอำนาจในการบริหารและการจัดการ ด้านนโยบาย เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดบนพื้นที่สูง ยังผูกขาดกับสำนักงาน ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเพราะถือว่าเป็นงานเฉพาะด้านที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญพิเศษทำให้อำเภอในฐานะผู้ปฏิบัติไม่ได้มีส่วนร่วมพิจารณาหรือกำหนดนโยบายที่สำคัญจะมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนแต่อย่างใด ซึ่งในการปฏิบัติบางครั้งก็ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรมเต็มที่เนื่องจากไม่ใช่หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงจึงทำให้การประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรระดับหมู่บ้าน ในพื้นที่ไม่สอดคล้องกันเป็นผลให้การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ผ่านมาต้องประสบปัญหาอุปสรรคและไม่บรรลุผลตามเป้าหมายเท่าที่ควรและยังพบว่าทุกฝ่ายมีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรให้อำเภอและองค์กรประชาชนได้แก่คณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนและกลุ่มหนุ่มสาวในพื้นที่ระดับหมู่บ้านตลอดจนภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องได้เข้าไปมีบทบาทในการแก้ไขปัญหายาเสพติดมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้คณะกรรมการชาวเขาอำเภอมีอำนาจหน้าที่เรื่องดังกล่าวตามกฎหมายด้วย อีกทั้งต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเรียนรู้ตระหนักถึงคุณโทษของยาเสพติดของตนเอง ภายใต้อการควบคุมการดำเนินงานในลักษณะของ “แผนแม่บท” และแผนปฏิบัติการประจำปีโดยมีการประสานสอดคล้อง แผนงานในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอจังหวัด ไปสู่ระดับชาติอย่างเป็นขั้นตอนประกอบด้วยนโยบายในการปฏิบัติที่ชัดเจนและมีแนวทางของทุกหน่วยงานไปในทิศทางเดียวกันให้คณะกรรมการชาวเขาทำหน้าที่ประสานการปฏิบัติในระดับอำเภออย่างแท้จริงจากลักษณะดังกล่าวเชื่อว่าจะทำให้การประสานแผนงานในทุกระดับอย่างเป็นระบบ ผู้ปฏิบัติคือ อำเภอมีเอกภาพในการบริหารและจัดการในพื้นที่อันเป็นการกระจายอำนาจไปสู่

ระดับล่างอย่างเหมาะสม เพื่อนำไปสู่การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดบนพื้นที่สูงที่มีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายในที่สุดซึ่งแสดงถึงความร่วมมือขององค์กรระดับอำเภอกับองค์กรระดับหมู่บ้านที่มีความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดบนพื้นที่สูงอันเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ส่วนทางด้านมาตรการในการดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติดในชุมชนชาวเขา

ด้านมาตรการการศึกษาได้แก่ ควรส่งเสริมครอบครัวให้รู้จักดูแลเอาใจใส่สมาชิกในครอบครัวอย่างสม่ำเสมอ ด้านมาตรการบริการสารสนเทศและเผยแพร่ข่าวสาร ได้แก่ การออกเสียงตามสายทางหอกระจายข่าวในหมู่บ้านด้านมาตรการทางเลือก ได้แก่ การฝึกฝนอาชีพในหมู่บ้านด้านมาตรการการสอดแทรก ได้แก่ การให้การสงเคราะห์แก่ผู้เสพยาเสพติดที่เข้ารับการรักษาด้านการใช้นวัตกรรม ได้แก่ การใช้สุนัขสงครามในการตรวจสอบยาเสพติดในชุมชนมาตรการทางกฎหมาย ได้แก่ ควรให้มีการเลิกใช้ยาเสพติดในการรับรองแขกในชุมชนและวิธีทางด้านกฎหมาย การปราบปรามพ่อค้ายาเสพติดในชุมชน การออกหมายชนบัตร การใช้ระบบอุ้อวูโสด้กเดือน การฝึกฝนอาชีพ การให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติด การเปลี่ยนแปลงความคิด ความเชื่อและทัศนคติในด้านประเพณีวัฒนธรรมเกี่ยวกับยาเสพติด ตลอดจนจนถึงการบำบัดรักษา

กรณีศึกษา ชมดี (2542, บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ศึกษาเฉพาะกรณี โครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในแบบต่าง ๆ คือการร่วมประชุม การร่วมออกแรง การร่วมออกเงิน การร่วมออกวัสดุอุปกรณ์ การร่วมเป็นผู้นำ การร่วมเป็นคณะกรรมการ การร่วมเป็นผู้ชักชวน และการร่วมเป็นผู้ริเริ่ม บังคับส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระยะเวลาที่ประกอบอาชีพในหมู่บ้าน และการเคยเป็นสมาชิกกลุ่มอื่นมาก่อน มีความสัมพันธ์กับการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน และปัจจัยที่จูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ เกียรติ อาชีพ ผู้นำท้องถิ่นที่มีบทบาทในการมีส่วนร่วมได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ ครู คณะกรรมการสภาตำบล คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้านเจ้าหน้าที่โครงการสารภี เจ้าหน้าที่เกษตร และพัฒนากร

ศรเทพ เรียงยุทธนาชีวิน (2538, บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การสื่อสารเพื่อการป้องกันยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน โรงงานอุตสาหกรรมในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล พบว่า

1. ผู้ใช้แรงงานส่วนใหญ่จะได้ข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดและการป้องกันจากโทรทัศน์มากที่สุด
2. ส่วนความรู้เรื่องสารเสพติดนั้นผู้ใช้แรงงานส่วนใหญ่ทราบว่าอะไร คือสารเสพติด และจะไม่ทราบถึงอันตรายของแต่ละประเภท
3. สื่อที่น่าเชื่อถือที่สุดเรื่องโทษพิษของยาเสพติด คือ สื่อบุคคล ซึ่งได้แก่ พ่อ แม่

4. อายุ การศึกษา รายได้ของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม มีความสัมพันธ์กับ อัตราการเปิดรับสารด้านการป้องกันยาเสพติดทางสื่อมวลชนและสื่อบุคคล ส่วนเพศ สถานภาพการสมรส ระยะเวลาในการทำงานของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราการเปิดรับสารด้านการป้องกันยาเสพติดทางสื่อมวลชนและสื่อบุคคล

5. รายได้ การศึกษาของผู้ใช้แรงงานอุตสาหกรรม มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับสารด้านการป้องกันยาเสพติดที่จะได้รับจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล ส่วนเพศ อายุ สถานภาพ ระยะเวลาในการทำงานของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับสารด้านการป้องกันยาเสพติดจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล

6. การศึกษาของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติดและการป้องกัน ส่วนเพศ อายุ รายได้ สถานภาพการสมรส ระยะเวลาในการทำงานของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ไม่มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติดและการป้องกัน

7. อัตราการเปิดรับสารด้านการป้องกันยาเสพติดจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับทัศนคติการใช้ยาเสพติดและการป้องกัน

8. อัตราการเปิดรับสารด้านการป้องกันยาเสพติดจากสื่อมวลชน และสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติดและการป้องกัน

9. ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดและการป้องกันมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติดและการป้องกัน

นางลักษณ์ โทบั่นลีอภพ (2539, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ทฤษฎี แรงจูงใจในการป้องกัน โรคร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคม เพื่อป้องกันการพึ่งยาแอมเฟตามีนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เพื่อศึกษาผลการประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจในการป้องกัน โรคร่วมกับการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว ในการป้องกันการพึ่งยาแอมเฟตามีน เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยให้โปรแกรมสุขศึกษาที่เหมาะสมกับนักเรียน 2 กลุ่ม แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 64 คน กลุ่มเปรียบเทียบ จำนวน 62 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และเก็บตัวอย่างปัสสาวะตรวจหาสารแอมเฟตามีน ใช้เวลานาน 16 สัปดาห์ ผลการศึกษาพบว่า การจัดโปรแกรมสุขศึกษา โดยการประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจในการป้องกันโรค และแรงสนับสนุนทางสังคม มีผลทำให้กลุ่มตัวอย่างมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความคาดหวังรุนแรงของการพึ่งยาแอมเฟตามีน การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการพึ่งยาแอมเฟตามีน ความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ในการปฏิเสธการพึ่งยาแอมเฟตามีน และความคาดหวังในประสิทธิผลของการตอบสนองของการ

ปฏิเสศการพึ่งยา แอมเฟตามีน เพิ่มขึ้นจากเดิมและมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการพึ่งยา แอมเฟตามีน

ธีระชัย มานีพพาน (2541, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความร่วมมือของ ประชาชนต่อการป้องกันปละปรามปราบยาเสพติดของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอ บางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าประชาชนให้ความร่วมมือในด้านการป้องกันยาเสพติดมากกว่า ด้านการปราบปรามยาเสพติด โดยด้านการป้องกันยาเสพติดประชาชนให้ความร่วมมือในประเด็น สำคัญ ลำดับการให้ความร่วมมือ ดังนี้การชี้แนะบุคคลในครอบครัวให้ห่างไกลยาเสพติด การเป็น แบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนและร่วมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดให้โทษให้ความร่วมมือเป็นอันดับ สุดท้ายคือแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจเฝ้าเห็นบุคคลที่ต้องสงสัยในการเสพสิ่งเสพติด ส่วนด้านการ ปราบปรามยาเสพติดประชาชนให้ความร่วมมือค่อนข้างมากโดยให้ความร่วมมือในประเด็นสำคัญ ตามลำดับคือ สนับสนุนการฝึกอบรมข้าราชการตำรวจให้มีความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยี สมัยใหม่มาใช้ในการปราบปรามยาเสพติด อำนวยความสะดวกในการดำเนินการสืบสวน ปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจัง และให้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการสืบสวน สอบสวนคดีความ ร่วมมือของประชาชนจำแนกตามประเภทของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าข้าราชการให้ความร่วมมือ ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากที่สุด และนักธุรกิจให้ความร่วมมือน้อยที่สุด

สุพจน์ ชูยิ่งสกุลทิพย์ (2541, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การเสพยาบ้าของนักเรียนในโรงเรียน ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนมัธยมศึกษาศังกัศกรมสามัญศึกษาอำเภอเมืองจังหวัดชลบุรีพบว่า สาเหตุ ที่ทำให้นักเรียนเสพยาบ้าคือ เสพฐกกิจของตนเอง เสพฐกกิจของผู้ปกครองที่มีรายได้น้อย การขาด ความสัมพันธ์ภาพระหว่างบิดามารดา และบุตร และสิ่งแวดล้อมมีส่วนสำคัญต่อการต่อต้าน หรือ ส่งเสริมการเสพยาบ้าของนักเรียน

ชูเกียรติ โรจนานันท์ (2542, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัญหาและทางออกในการแก้ไขการ แพร่ระบาดของยาบ้าในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลดงน้อย อำเภอราชสาส์น จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุการแพร่ระบาดของยาบ้าในพื้นที่ อบต.ดงน้อย มี 6 สาเหตุ แต่สาเหตุที่ สำคัญ มี 5 สาเหตุ คือ ด้านสภาพพื้นที่ของ อบต.ดงน้อย ด้านสถานภาพทางครอบครัวของผู้เสพ ยาบ้า ด้านกระบวนการในการซื้อขายยาบ้า ด้านเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ และด้านสังคมและ สิ่งแวดล้อม ส่วนทางออกในการแก้ไขการแพร่ระบาดของยาบ้าในพื้นที่ อบต.ดงน้อย นอกจากจัด ให้มีการแข่งขันกีฬาภายในตำบล ประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงพิษภัยของยาบ้า เข้าวัดฟังเทศน์บังคับ ให้ผู้ป่วยเข้ารับการรักษา ให้อำนาจกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการบริหาร อบต. สมาชิกสภา อบต. ตรวจจับได้เช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ แล้วควรเพิ่มทางออกอื่น ๆ อีก ได้แก่ จัดให้มีการ แข่งขันด้านการแสดงออกในทักษะและความสามารถพิเศษเฉพาะตัว เช่น การประกวดร้องเพลง

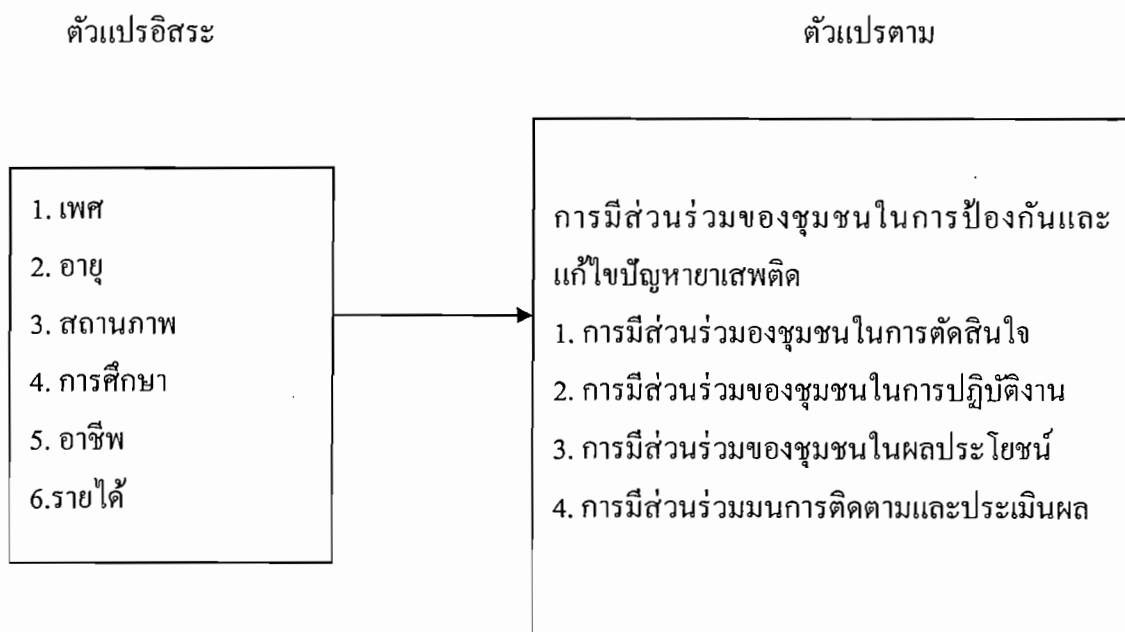
เล่นดนตรี ประกอบอาหาร งานบ้าน เป็นต้น จัดโครงการเยี่ยมเยียนประชาชนทุกหลังคาเรือนเปลี่ยนทัศนคติของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ให้กล้ายอมรับ และนำบุตรหลานเข้ารับการบำบัด ให้ผู้นำหมู่บ้าน และประชาชนทุกคนช่วยกันสอดส่องดูแลทั้งบ้านตนเอง และเพื่อนบ้าน โดยมองว่าปัญหาชาวบ้านเป็นปัญหาของทุกคนที่ต้องช่วยกันแก้ไข

จรัส จิตเจริญ (2542, บทคัดย่อ) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมและข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในกิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ โดยศึกษาเชิงสำรวจ มีกลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนในพื้นที่พบว่า แนวทางการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดควรจัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดแก่ชาวบ้าน การจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังค่านิยมให้ชาวบ้านห่างไกลยาเสพติด เช่น การออกกำลังกาย เล่น กีฬา สันทนาการ การประกวดคำขวัญ เป็นต้น การใช้สื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ เอกสาร แผ่นพับ โปสเตอร์วีดีโอ เพื่อการรณรงค์การติดตามพฤติกรรมของบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง ซึ่งอาจจะหลงผิดถูกชักชวนให้เสพยาเสพติด การประกาศเตือนให้ทราบกำหนดบทลงโทษของกฎหมายให้ประชาชนทราบ การตรวจหาสารเสพติดในร่างกายของผู้ต้องสงสัยเสพยาเสพติด การศึกษาติดตามพฤติกรรมของประชาชนที่เสพยาเสพติด ผู้ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เมื่อถูกเจ้าหน้าที่จับกุม ได้ลงโทษทัณฑ์ การประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับญาติของผู้เสพยาเสพติดในการร่วมกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้ติดยาเสพติด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำการส่งผู้ที่ติดยา ทำการบำบัดรักษา การประเมินผล การแก้ไขปัญหายาแพร่ระบาดยาเสพติดในเขตชุมชน แต่มีผลการจัดกิจกรรมดังกล่าวเหล่านี้ยังไม่เพียงพอ ควรมีการกระตุ้น จูงใจ สร้างกิจกรรมเพิ่มเติมมากขึ้น และจากการทดสอบสมมติฐาน อยู่ในเกณฑ์นัยสำคัญ 0.05 พบว่า การมีส่วนร่วม ต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขึ้นอยู่กับเพศของประชาชนในกิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ

พูนสุข เพียรพิทักษ์ (2548, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ศึกษากรณีกิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี จากการศึกษาพบว่า โครงการหมู่บ้านปลอดยาเสพติดค่อนข้างจะประสบความสำเร็จและเป็น โครงการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ภาครัฐจัดให้ และประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้าไปแก้ไขปัญหายาเสพติดกับภาครัฐ โดยร่วมคิด ร่วมทำร่วมแก้ปัญหา แต่ก็ยังคงเกิดปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานที่ประชาชนบางส่วนยังขาดความเข้าใจในกระบวนการประชาคมหมู่บ้าน ขาดผู้นำและอาสาสมัครที่เสียสละ เข้มแข็งและจริงจัง ด้านบุคคลากรที่รับผิดชอบในโครงการการมีส่วนร่วมมีจำนวนน้อยไปไม่เพียงพอในการรับผิดชอบหมู่บ้าน รวมทั้งประชาชนและเจ้าหน้าที่ในโครงการไม่มีความมั่นใจในมาตรการรักษาความปลอดภัยซึ่งจำเป็นอย่างเหลือเกินที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือร่วม

ใจป้องกันและแก้ไขปัญหาหาเสพติดในทันทีและเร่งด่วน เพราะปัญหาหาเสพติด ทำให้เกิดความสูญเสียต่อทรัพยากรบุคคล และบ่อนทำลายความมั่นคงของประเทศชาติอย่างที่สุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด: กรณีศึกษาดำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่เขตตำบลท่าเกวียน จังหวัดสระแก้ว 2. เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่เขตตำบลท่าเกวียน จังหวัดสระแก้ว 3. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาเสพติด การเก็บข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถาม โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำนวน 12,545 คน

ตารางที่ 1 ข้อมูลประชากรมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และครัวเรือนแยกตามเขตหมู่บ้าน

ที่	ชื่อบ้าน	หมู่ที่	หลังคาเรือน	ประชากร
1	บ้านท่าเกวียน	1	291	1,085
2	บ้านโนน	2	261	998
3	บ้านนางาม	3	213	1,112
4	บ้านทับช้าง	4	97	647
5	บ้านหนองยาง	5	182	990
6	บ้านปึกคุ่ม	6	107	668
7	บ้านสี่แยก	7	157	784

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ที่	ชื่อบ้าน	หมู่ที่	หลังคาเรือน	ประชากร
8	บ้านเขาจาน	8	286	1,545
9	บ้านคลองมะนาว	9	174	891
10	บ้านทับประดู่	10	205	918
11	บ้านเหล่าสามัคคี	11	105	598
12	บ้านหนองปลาแซง	12	152	640
13	บ้านใหม่เจริญผล	13	109	540
14	บ้านท่าเกวียน	14	213	1,129
รวม			2,552	12,545

ที่มา: จากการสำรวจ ณ วันที่ 1 กันยายน 2554

จากสำนักทะเบียนราษฎร อำเภอวัฒนานคร

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลท่าเกวียนซึ่งได้มาโดยการคำนวณกลุ่มตัวอย่างจากประชากรโดยใช้สูตรของ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 388 ตัวอย่าง

$$\text{จากสูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

N แทน ขนาดประชากร

e แทน ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ (.05)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาวิจัยสร้างขึ้นเอง เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามมีโครงสร้างเปิดเผย ผู้ศึกษาจะระบุในแบบสอบถามอย่างเปิดเผยโดยมีการแนะนำตนเอง และบอกถึงวัตถุประสงค์ที่จะนำข้อมูลไปใช้ประกอบการศึกษาเท่านั้น โดยผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในส่วนของแบบสอบถามได้ผ่านให้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ตรวจสอบก่อนนำไปใช้ในการทำวิจัยรวม 3 ท่าน ได้แก่ ดร.วิเชียร ต้นศิริกมล ผศ.ดร.ไพฑูรย์ โพธิสว่าง ดร.ไชยา กุฎาคาร

นายถวิล เวียงกมล นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานครจังหวัดสระแก้ว ส่วนเนื้อหาในแบบสอบถามจะครอบคลุมแนวคิดต่าง ๆ ที่ได้จากการทบทวน เพื่อให้ตรงประเด็นและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้ศึกษาวิจัยได้กำหนดเนื้อหาในแบบสอบถามดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรที่จะศึกษาในเรื่อง เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในเขตพื้นที่ตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆเป็นคำถามปลายเปิด ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

1. การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งทั้งหมดมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในเขตพื้นที่ตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

โดยมีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของ เบสท์ (วิเศษ แก้วกระจาย , 2550, หน้า 94) คือ ระดับความคิดเห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด โดยผู้ศึกษาให้คะแนนดังนี้

คิดเห็นด้วยมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้ 4 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้ 2 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้ 1 คะแนน

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

2.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด เพื่อกำหนดกรอบเนื้อหา ขอบข่าย โครงสร้างของคำถาม

2.2 สร้างแบบสอบถามที่จะใช้ตามวัตถุประสงค์และขอบเขตของเนื้อหาที่จะทำการศึกษา

3.3 ร่างคำถามของแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ที่สอดคล้องกับ

วัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบของแบบสอบถาม

3.4 จัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

3.5 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ดร.วิเชียร ต้นศิริคงคล ผศ.ดร.ไพฑูรย์ โปธิสว่าง และ ดร.ไชยา กุฎาคาร ทำการประเมินหาค่าความสอดคล้องภายในเครื่องมือในการวิจัย (Content Validity) โดยการประเมินข้อคำถามว่าสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัดเพียงใด ซึ่งใช้เกณฑ์การประเมินความสอดคล้อง กำหนดค่าตัวเลขดังนี้

ค่า +1 หมายถึง สอดคล้อง

ค่า 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ

ค่า -1 หมายถึง ไม่สอดคล้อง

3.6 นำแบบสอบถามไปทดสอบการใช้ (Try out) กับกลุ่มซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างจำนวน 30 คนและหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8974

3.7 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริงเพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การทดสอบความเชื่อมั่น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตตำบลฝักขะ อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ค่าอัลฟาที่ได้จะแสดงถึงระดับความคงที่ของแบบสอบถาม โดยจะมีค่าระหว่าง $0 < \alpha < 1$ ซึ่งค่าที่ใกล้เคียงกับ 1 มากแสดงว่ามีความเชื่อมั่นสูงและนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ 0.8974 ซึ่งสามารถนำแบบสอบถามไปใช้ในการวิจัยได้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือจากคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. อาจารย์ที่ปรึกษาทำการตรวจแนะนำในรายละเอียด และแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์ตามหลักวิชาการ
3. ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาต นายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าเกวียน ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่ม

อย่างง่าย

5. ขอความร่วมมือจากประชาชน ในการกรอกแบบสอบถามความต้องการในการศึกษา โดยนำแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ซึ่งส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มประชาชน จำนวน 388 ชุด โดยรับกลับคืนมา 388 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน คือ โดยใช้วิธีประมวลผลค่าทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูล และตอบวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าความถี่ ร้อยละ

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหยาเสฟตติค วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.3 ใช้สถิติเชิงอนุมาน เพื่ออ้างอิงผลการทดสอบจากกลุ่มตัวอย่างไปยังกลุ่มประชากร ดังนี้ ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะของประชากรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหยาเสฟตติค ด้วยสถิติ t – Test สำหรับคุณลักษณะของประชากรที่แบ่งได้ 2 กลุ่ม และสถิติ F- test สำหรับประชากรที่แบ่งได้ 3 กลุ่มขึ้นไป ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หรือความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

2.เกณฑ์การแปลผล

การแปลความหมาย ของระดับคะแนนเฉลี่ย เพื่อทำการประเมินระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาจะพิจารณาจากคะแนนของคำตอบ โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ปานกลาง ระดับน้อย ระดับน้อยที่สุด โดยใช้เกณฑ์การคำนวณจาก

$$\begin{aligned} \text{พิสัย} &= \text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด} \\ & \text{จำนวนชั้น} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.80 \end{aligned}$$

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 แปลความหมายว่า ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 แปลความหมายว่า ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 แปลความหมายว่า ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 แปลความหมายว่า ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 แปลความหมายว่า ระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด: กรณีศึกษาตำบลท่าเกวียน อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ในบทนี้จะกล่าวถึงผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐาน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด: กรณีศึกษาตำบลท่าเกวียน อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ส่วนที่ 3 การทำสอบสมมติฐานเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชุมนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	144	37.1
หญิง	244	62.9
รวม	388	100.0

จากตารางที่ 2 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 244 คนคิดเป็นร้อยละ 62.9 และรองลงมาก็คือเพศชายจำนวน 144 คนคิดเป็นร้อยละ 37.1

จากตารางที่ 2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง ร้อยละ 62.9 เป็นชายร้อยละ 37.1

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 25 ปี	15	3.9
25 – 34 ปี	56	14.4
34 – 44 ปี	150	38.7
45 – 60 ปี	143	36.9
60 ปีขึ้นไป	24	6.2
รวม	388	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 34 – 44 ปี คิดเป็น ร้อยละ 38.7 รองลงมาคืออายุระหว่าง 45- 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.9 และมีอายุ 25-34 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.4 และอายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 6.2 และอายุต่ำกว่า 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โสด	40	10.3
สมรส	297	76.5
ม่าย/หย่า/ร้าง/ แยก	45	11.6
อื่นๆ	6	1.5
รวม	388	100.0

จากตารางที่ 4 พบว่าส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คู่ คิดเป็นร้อยละ 76.5 รองลงมาคือ สถานภาพสมรส ม่าย/ หย่า/ แยก คิดเป็นร้อยละ 11.6 และมีสถานภาพสมรส โสด คิดเป็นร้อยละ 10.3 และสถานภาพสมรสอื่น ๆ ร้อยละ 1.5 ตามลำดับ

จากตารางที่ 4 สถานภาพสมรสของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานะสมรสมากที่สุด ร้อยละ 76.5 รองลงมาคือสถานะ ม่าย/ หย่าร้าง/ แยก ร้อยละ 11.6 และ โสด ร้อยละ 10.3

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	160	41.2
มัธยมศึกษาตอนต้น/ปลาย	167	43.04
อนุปริญญา / ปวส.	44	11.34
ปริญญาตรี	17	4.4
สูงกว่าปริญญาตรี	0	0
รวม	388	100.0

จากตารางที่ 5 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/ปลาย คิดเป็นร้อยละ 43.0 รองลงมาได้แก่ประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 41.2 อนุปริญญาหรือ ปวส. ร้อยละ 11.3 ปริญญาตรี ร้อยละ 4.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รับราชการ	16	4.1
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	33	8.5
รับจ้าง	101	26.0
เกษตรกร	212	54.6
อื่นๆ	26	6.7
รวม	388	100.0

จากตารางที่ 6 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 54.6 รองลงมาได้แก่ อาชีพรับจ้าง ร้อยละ 26.0 อาชีพค้าขายร้อยละ 8.5 อาชีพอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 6.7 และอาชีพรับราชการ ร้อยละ 4.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	156	40.2
5,001 – 9,999 บาท	132	34.0
10,000 – 19,999 บาท	51	13.1
20,000 – 29,999 บาท	35	9.0
มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป	14	3.6
รวม	388	100.0

จากตารางที่ 7 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.2 รองลงมา รายได้ต่อเดือน 5,001 – 9,999 บาท คิดเป็น ร้อยละ 34.0 รายได้ต่อเดือน 10,000 – 19,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.1 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,000 – 29,999 บาทคิดเป็นร้อยละ 9.0 และ มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 3.6 ตามลำดับ

จากตารางที่ 7 รายได้เฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ ต่ำกว่า 5000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 40.2 รองลงมา รายได้ 5001-9999 บาทต่อเดือน ร้อยละ 34.0และมีรายได้ มากกว่า 30000 บาทต่อเดือน น้อยที่สุดร้อยละ 3.6

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหา เสพติด: กรณีศึกษาตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด:
กรณีศึกษาตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมใน
การตัดสินใจ

รายการ	\bar{x}	SD	ระดับความคิดเห็น
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			
1. ท่านมีส่วนร่วมในการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ เรื่องของยาเสพติด	3.306	1.014	ปานกลาง
2. เจ้าหน้าที่ที่มาจัดกิจกรรมในชุมชนเปิดโอกาสให้ ท่านได้มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบในการป้องกันและ แก้ไขปัญหาในกิจกรรมนั้น	3.360	.905	ปานกลาง
3. บุคคลที่มีอิทธิพล และมีอำนาจในชุมชนของท่าน มี ผลต่อการตัดสินใจในการดำเนินงานหรือจัดกิจกรรม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	3.304	.865	ปานกลาง
4. ท่านมีโอกาสดำเนินการได้แสดงความคิดเห็น และร่วมตัดสินใจ กับหน่วยงานที่จัด กิจกรรมเพื่อชุมชน ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติด	3.118	.986	ปานกลาง
5. ท่านคิดว่าประชาชนในพื้นที่ควรมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	3.438	.919	มาก
6. ท่านความคิดเห็นของสมาชิกในครอบครัวมีผลต่อ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.585	.923	มาก
รวมเฉลี่ย	3.302	.971	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด: กรณีศึกษาตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้วด้าน
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.302$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ

พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้คะแนนด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ได้แก่ท่านความคิดเห็นของสมาชิกในครอบครัวมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{x} = 3.585$) และท่านคิดว่าประชาชนในพื้นที่ควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ($\bar{x} = 3.438$) และท่านมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น และร่วมตัดสินใจกับหน่วยงานที่จัด กิจกรรมเพื่อชุมชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ($\bar{x} = 3.118$) มีคะแนนน้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด: กรณีศึกษาตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้วการด้าน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน

รายการ	\bar{x}	SD	ระดับความคิดเห็น
ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงาน			
1. ท่านได้มีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการชุมชนในการจัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	3.306	1.039	ปานกลาง
2. ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	3.116	1.041	ปานกลาง
3. ท่านได้ช่วยเหลือกิจกรรมชุมชน โดยการประชาสัมพันธ์ด้วยการใช้สื่อ เช่น เอกสาร ไปสเตอร์ หรืออื่น ๆ ร่วมในการทำกิจกรรม	3.018	1.025	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.216	1.014	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด: กรณีศึกษาตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้วด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.216$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด:
กรณีศึกษาตำบลท่าเกวียน อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในผลประ โยชน์

รายการ	\bar{x}	SD	ระดับความคิดเห็น
ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในผลประ โยชน์			
1. ท่านคิดว่าการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดจะเกิดประ โยชน์ต่อชุมชน	3.662	.910	มาก
2. ผลประ โยชน์ที่พึงได้จากการจัดกิจกรรมจะส่งผลดีต่อ สังคมและชุมชนของท่าน	3.639	.861	มาก
3. การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดจะทำให้ทุกครัวเรือนใน ชุมชนสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดได้	3.391	.904	ปานกลาง
4. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการจัดกิจกรรมป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติด	3.221	1.012	ปานกลาง
5. ภายหลังจัดกิจกรรมมีการกำหนดกฎเกณฑ์เพื่อป้องกันและ แก้ไขปัญหาเสพติดภายในหมู่บ้านขึ้นใหม่	3.378	.846	ปานกลาง
6. ท่านคิดว่าตัวท่านและครอบครัวได้รับผลประ โยชน์จากการ ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	3.373	.962	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.467	.972	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด: กรณีศึกษาตำบลท่าเกวียน อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้วด้าน
การมีส่วนร่วมของประชาชนในผลประ โยชน์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.467$) และเมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ได้แก่ การทำกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาเสพติดจะเกิดประ โยชน์ต่อชุมชนและผลประ โยชน์ที่พึงได้จากการจัดกิจกรรมจะ
ส่งผลดีต่อสังคมและชุมชนของท่าน ส่วนข้ออื่นๆกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด:
กรณีศึกษาคำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมใน
การติดตามและประเมินผล

รายการ	\bar{x}	SD	ระดับความคิดเห็น
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการติดตามและประเมินผล			
1. ท่านคิดว่าการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดจะเกิดประโยชน์ต่อชุมชน	3.572	.839	มาก
2. ผลประโยชน์ที่ได้จากการจัดกิจกรรมจะส่งผลดีต่อสังคม และชุมชนของท่าน	3.409	1.058	ปานกลาง
3. การเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด จะทำให้ทุกครัวเรือนใน ชุมชนสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดได้	3.188	1.151	ปานกลาง
4. ท่านคิดว่าตัวท่านและครอบครัวได้รับผลประโยชน์จากการ ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	3.121	1.160	ปานกลาง
5. ภายหลังจัดกิจกรรมมีการกำหนดกฎเกณฑ์เพื่อป้องกันและ แก้ไขปัญหาเสพติดภายในหมู่บ้านขึ้นใหม่	3.172	.982	ปานกลาง
6. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการจัดกิจกรรมป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติด	3.572	.839	มาก
รวมเฉลี่ย	3.224	.962	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด: กรณีศึกษาคำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้วการมี
ส่วนร่วมของชุมชนในการติดตามและประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.224$) และเมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างให้คะแนนด้านการมีส่วนร่วมในระดับมากจำนวน 2 ข้อได้แก่
การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดจะเกิดประโยชน์ต่อ
ชุมชนและการมีส่วนร่วมในการติดตามผลการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ส่วนข้อ
อื่น ๆ มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม:
กรณีศึกษาตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

รายการ	ระดับ ความคิดเห็น			
	N = 388		ระดับ	ลำดับที่
	\bar{x}	SD		
1. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจ	3.30	.97	ปานกลาง	2
2. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงาน	3.21	1.01	ปานกลาง	4
3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในผลประโยชน์	3.46	.97	ปานกลาง	1
4. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการติดตามและประเมินผล	3.22	.96	ปานกลาง	3
เฉลี่ยรวม	3.119	.985	ปานกลาง	

จากตารางที่ 12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม: กรณีศึกษาตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้วในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในผลประโยชน์สูงสุด ($\bar{x} = 3.467$) รองลงมาได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจ ($\bar{x} = 3.302$) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ($\bar{x} = 3.289$) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการติดตามและประเมินผล ($\bar{x} = 3.224$) และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 3.289$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 การทำสอบสมมติฐานเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหยาเสพติด

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหยาเสพติด:
กรณีศึกษาตำบลท่าเกวียน อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้วจำแนกตามเพศ

เพศ	n	df	Mean	t	p
ชาย	144	388	3.09	2.671	0.006
หญิง	244		3.28		

*p < 0.05

จากตารางที่ 13 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหยาเสพติด:
กรณีศึกษาตำบลท่าเกวียน อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว เพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหยาเสพติดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหยาเสพติด:
กรณีศึกษาตำบลท่าเกวียน อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้วจำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	8	.048	0.034	.245	.765
ภายในกลุ่ม	379	37.540	0.780		
รวม	387	37.588			

*p < 0.05

จากตารางที่ 14 พบว่าประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน ทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหยาเสพติดไม่แตกต่างกัน (F= .034 df= 379 ,p* > .05)

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด:
กรณีศึกษาตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามสถานภาพ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	4	.284	.128	1.124	.301
ภายในกลุ่ม	383	37.304	.110		
รวม	387	37.588			

*p < 0.05

จากตารางที่ 15 พบว่าประชาชนที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน ทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่แตกต่างกัน (F= 1.124 df = 383 ,p* > .05)

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในเขตพื้นที่ตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	8	.072	.028	1.320	.096
ภายในกลุ่ม	379	37.516	.085		
รวม	387	37.588			

*p < 0.05

ตารางที่ 16 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน ทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่แตกต่างกัน (F= 1.320 df = 379, P* > .05)
สมมติฐานข้อที่ 5 ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน ทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแตกต่างกัน

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด
ในเขตพื้นที่ตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	8	1.389	.326	1.022	.067
ภายในกลุ่ม	379	36.199	.108		
รวม	387	37.588			

*p < 0.05

ตารางที่ 17 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกัน ทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดไม่แตกต่างกัน (F= 1.022 df = 379, P*> .05)

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
ในเขตพื้นที่ตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามรายได้

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	8	.265	.066	.832	.640
ภายในกลุ่ม	379	37.323	.126		
รวม	387	37.588			

*p < 0.05

ตารางที่ 18 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกัน ทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดไม่แตกต่างกัน (F= .832 df = 379, P*> .05)

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด: กรณีศึกษา ตำบลท่าเกวียน อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดและศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่เขตตำบลท่าเกวียน จังหวัดสระแก้ว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลท่าเกวียน จำนวน 12,545 ครัวเรือน ๆ ละ 1 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 388 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ ดังนี้

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า เพศหญิงจำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 62.9 มีอายุระหว่าง 34 – 44 ปี จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 38.7 มีสถานภาพสมรส คู่ จำนวน 297 คน คิดเป็นร้อยละ 76.5 มีการศึกษาระดับจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/ปลาย จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 43.0 อาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 54.6 มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 40.2

2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในเขตพื้นที่ตำบลท่าเกวียน อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว โดยรวม ผลการศึกษาพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในเขตพื้นที่ตำบลท่าเกวียน อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากมากไปน้อย ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.467 รองลงมา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.302 และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.224 และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.216

3. การทดสอบสมมติฐาน

เพศแตกต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและไขปัญหาเสพติดแตกต่างกัน เพศชายและเพศหญิงกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดแตกต่างกัน ($t = 2.671$ $df = 388$, $P^* < .05$)

อายุแตกต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและไขปัญหาเสพติดแตกต่างกัน อายุกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและไขปัญหาเสพติดไม่แตกต่างกัน ($F = .034$ $df = 379$, $p^* > .05$)

สถานภาพสมรสแตกต่างกัน ทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและไขปัญหาเสพติดแตกต่างกัน สถานภาพสมรสกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและไขปัญหาเสพติดไม่แตกต่างกัน ($F = 1.124$ $df = 383$, $p^* > .05$)

ระดับการศึกษาแตกต่างกัน ทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและไขปัญหาเสพติดแตกต่างกัน ระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและไขปัญหาเสพติดไม่แตกต่างกัน ($F = 1.320$ $df = 379$, $P^* > .05$)

อาชีพแตกต่างกัน ทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและไขปัญหาเสพติดแตกต่างกัน อาชีพกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ไม่แตกต่างกัน ($F = 1.022$ $df = 379$, $P^* > .05$)

รายได้แตกต่างกัน ทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและไขปัญหาเสพติดแตกต่างกัน รายได้กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและไขปัญหาเสพติดไม่แตกต่างกัน ($F = .832$ $df = 379$, $P^* > .05$)

อภิปรายผลการวิจัย

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในเขตพื้นที่ตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว มีประเด็นจากการศึกษาค้นคว้าตามวัตถุประสงค์ การศึกษาดังนี้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในเขตพื้นที่ตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะประชาชนได้ตระหนักถึงอันตรายของยาเสพติด เป็นเรื่องของทุกคนต้องช่วยกันป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อให้ชุมชนของตนเองเป็นชุมชนที่ปลอดจากยาเสพติด ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประมวล ศรีทอง (2547, หน้า 117) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด: ศึกษากรณี กิ่งอำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 4 ด้าน ซึ่งมีจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการดำเนินงาน ด้านการตัดสินใจ ด้านการได้รับผลประโยชน์ และ ด้านการประเมินผล พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ด้านการ

ตัดสินใจและด้านการได้รับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการดำเนินงานและด้านการประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งปัญหายาเสพติดและการป้องกันประชาชนเริ่มตระหนักถึงความรับผิดชอบร่วมกันตั้งแต่ต้นสร้างเกราะในการป้องกันยาเสพติดที่แข็งแกร่งคือความสัมพันธ์ในครอบครัว ชุมชน มีการเฝ้าระวังจากประชาชนในชุมชน มีการร่วมมือร่วมใจในทุกภาคส่วน เป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและเริ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ในการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตพื้นที่ตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว พบว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้มีระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นเรื่องของทุกคนที่อาศัยอยู่ร่วมกันในชุมชน ไม่ใช่ปัญหาของใครคนใดคนหนึ่งทุกคนต้องร่วมมือร่วมใจกันในการป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นในชุมชนและเมื่อเกิดขึ้นแล้วก็ต้องหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกันดังนั้นปัจจัยดังกล่าวจึงไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ส่วนข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติด ประชาชนต้องการให้ภาครัฐให้การสนับสนุนเป็นอย่างมากในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ทุกคนเห็นว่า การแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ สอดส่องดูแล การแจ้งเบาะแส ผู้มีอิทธิพล ผู้ค้า ผู้เสพซึ่งเป็นแนวทางอีกอย่างหนึ่งในการช่วยปราบปรามยาเสพติดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การให้ความร่วมมือเข้าร่วมกิจกรรม การติดตาม การประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

สรุปผลการศึกษา พบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในเขตพื้นที่ตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศของประชาชน กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($t = 2.671$ $df = 388$, $P < .05$)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จำแนกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจ ประชาชนในท้องถิ่นควรร่วมกัน สอดส่องดูแลผู้มีพฤติกรรมเสี่ยงที่คาดว่าจะเสพยาเสพติดและค้ายาเสพติดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบ เพื่อจะได้ช่วยกันป้องกันและปราบปรามไม่ให้ยาเสพติดเข้าไปแพร่ระบาดในท้องถิ่นของตน และ

ควรเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจร่วมกับหน่วยงานของกรม ตำรวจที่จัดกิจกรรมเพื่อชุมชนป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงาน ประชาชนควรช่วยเหลือกิจกรรม ชุมชน โดยการประชาสัมพันธ์โทษของยาเสพติดทางสื่อต่าง ๆ เช่น เอกสารใบปลิว โปสเตอร์ หรือ อื่น ๆ เพื่อรณรงค์ให้ประชาชนในท้องถิ่นของตนหลีกเลี่ยงจากการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และควรให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ หรือการเงินเป็นบางโอกาส เพื่อในการปฏิบัติงาน ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในท้องถิ่นของตน

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในผลประโยชน์ ควรมีการปลูกฝังจิตสำนึก ให้รู้จัก พิษภัยของและโทษที่จะได้รับจากการเสพยาเสพติดอย่างต่อเนื่องเป็นประจำและเปิด โอกาสให้ผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องติดตามผลการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

4. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการติดตามและประเมินผล ประชาชนควรให้ความ ร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐที่เข้ามาดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง มีการ ติดตามประเมินผลพฤติกรรมของบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและควรมีส่วนร่วมในการประเมินและ ติดตามผลการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อลดปัญหา การเสพยาเสพติดของประชาชนในชุมชน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยร่วมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในส่วนพื้นที่อื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบและยกระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน
3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้เกิดปัญหายาเสพติดในชุมชน
4. ควรศึกษาคูณลักษณะส่วนบุคคลอื่นๆเช่น สถานะทางสังคม เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กรรณิกา ชมดี. (2542). การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสังคมสงเคราะห์, บัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กองวิชาการและแผนงาน, สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2537). กลยุทธ์การแก้ปัญหายาเสพติดในประเทศไทย. ใน การสัมมนาเชิงปฏิบัติการแนวทางการแก้ปัญหาเสพติดบนพื้นที่สูง. (หน้า 1-20). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- จตุรงค์ ผ่องลำเจียก. (2534). ภาวะผู้นำและการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ ในชุมชนแออัดกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง: ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนแออัดในเขตเลือกตั้งที่ 2 กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการปกครอง, บัณฑิตศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรัส จิตเจ็จจุน. (2542). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจังหวัดจันทบุรี ศึกษาเฉพาะกรณีกิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2527). การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบท ในการบริหารงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ฉวีวรรณ ปัญญาสุขย์. (2549). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด. ใน สมจิตต์ วงษ์ป่า (บรรณาธิการ), ตำราการพยาบาลยาเสพติด. (หน้า 1 – 18). ปทุมธานี: โรงพยาบาลธัญญารักษ์
- ฉอาน วุฑฒิกัรรณรักษา. (2526). ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสร้างงานในชนบท: ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการที่ได้รับรางวัลดีเด่นของตำบลคูมพยอม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชื่นใจ บูชาธรรม. (2542). การมีส่วนร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสังคมสงเคราะห์ศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชูเกียรติ โรจนานันท์. (2542). ความคิดเห็นของประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา สาเหตุและ

แนวทางการแก้ไขการแพร่ระบาดของยาบ้าในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคงน้อย อำเภอราชสำน จังหวัดฉะเชิงเทรา. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ติน ปรัชญพฤทธิ. (2533). สภาพแวดล้อมของการบริหารกับการพัฒนาองค์การ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์. (2527). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.

ไทยพับบลิคก้า. (2555). 16 นโยบายเร่งด่วน ที่ผ่านมติครม.มากที่สุดในรอบ 1 ปี. วันที่ค้นข้อมูล 11 ธันวาคม 2555, เข้าถึงได้จาก <http://thaipublica.org/2012/11/urgent-policies/>

ธีระชัย มานีพพาน. (2541). การศึกษาความร่วมมือของประชาชนต่อการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรอำเภอบางประกง จังหวัดฉะเชิงเทรา. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขานโยบายสาธารณสุข, บัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.

นงลักษณ์ โทบั่นลือภพ. (2539). การประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจในการป้องกัน โรคร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมเพื่อการป้องกันการพึ่งยาแอมเฟตามีนของนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนต้นอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสุขภาพศึกษา, บัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยมหิดล.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). กลวิธีแนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุขมหาวิทยาลัยมหิดล.

บุญเรือง ไตรเรืองวรวัฒน์. (2552). สถานการณ์ปัญหาเสพติดของประเทศและแนวทางการแก้ไข. ในวิโรจน์ วีระชัย, อังกูร ภัทรากกร, ถ้ำซ่า ลักษณ์ภิชนชัย, ฉวีวรรณ บุญบุญชัย, และนิภา กิมสูงเนิน (บรรณาธิการ), ตำราเวชศาสตร์การเสพติด (หน้า 43 - 87). กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการ โรงพิมพ์องค์การทหารผ่านศึก.

บุญยธีร์ พานิชประไพ. (2538). การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของภาคธุรกิจไทย : ศึกษาเฉพาะกรณี พนักงานเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขารัฐศาสตร์, ภาควิหารัฐประศาสนศาสตรและรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปรัชญา เวสารัชช. (2538). การปฏิรูประบบราชการไทย ใน รวบรวมบทความทางวิชาการทาง รัฐศาสตร์ .12 ปี รัฐศาสตร์ มสธ. (หน้า 19-30). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดพิมพ์อักษร.

ประมวล ศรีทอง(2547). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด:

- ศึกษารณีย์ กิ่งอำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์
มหาบัณฑิต, สาขานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พงษ์ธร ธัญญสิริ. (2552). ความรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับสิทธิในกระบวนการยุติธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม.
- พรชัย รัศมีแพทย์. (2535). หลักกฎหมายการปกครองท้องถิ่นไทย. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พลสุข เพียรพิทักษ์. (2548). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
: ศึกษารณีย์กิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์
มหาบัณฑิต, สาขานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา
- ไพรี. น้ เตชะรินทร์. (2531). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: วัชรินทร์
การพิมพ์.
- มณฑาทิพย์ บุญมณี. (2549). การรับรู้ของผู้ป่วยต่อการช่วยเหลือของครอบครัวเพื่อเลิกยาเสพติด.
สารนิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารพยาบาล, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2526). หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: ไทยอนุเคราะห์.
วัฒนา วิทยา. (2555). ยาเสพติด. วันที่ค้นข้อมูล 11 ธันวาคม 2555, เข้าถึงได้จาก
<http://web.wattana.ac.th/drug/whatisdrug.htm>
- วิทยา บุญยะเวชชีวิน. (2543). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่น
ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลบางปูจังหวัดสมุทรปราการ. ปัญหาพิเศษ
รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขา นโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรัศนี วานิชอังกูร. (2534). การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นไทยมุสลิม: ศึกษา
เฉพาะกรณีใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาการปกครอง, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุบลราชธานี:
สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- วิเศษ แก้วกระจ่าง. (2550). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สระการเรียนรู้สังคมศึกษา

ศาสนาสานและวัฒนธรรม 5 เรื่องภูมิปัญญาไทย “เบญจรงค์ จังหวัดสมุทรสาคร” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดหลักสี่พัฒนาราษฎร์อุปถัมภ์. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาเทคโนโลยีการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศรเทพ เรืองยุทธนาชีวิน.(2538). การสื่อสารเพื่อป้องกันยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน โรงงานในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.

เศรษฐกิจพอเพียง. (2554). วันที่ค้นข้อมูล 11 ธันวาคม 2555, เข้าถึงได้จาก <http://th.wikipedia.org/wiki/เศรษฐกิจพอเพียง>

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2540). ทฤษฎีสังคมวิทยา เนื้อหาและแนวการใช้ประโยชน์เบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่12). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุธี วรประดิษฐ. (2556). การมีส่วนร่วมของชุมชน. วันที่ค้นข้อมูล 11 ธันวาคม 2555, เข้าถึงได้จาก http://trat.nfe.go.th/trat/topic5_old.php?page=5

สุพจน์ ชูยิ่งสกุลทิพย์. (2541). การเสพยาบ้าของนักเรียนในโรงเรียน: ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.

สถาพร อธิธิพงษ์. (2536.). ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบลในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอท่าใหม่ และกิ่งอำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.

สถาภูมิ โชติวรณ. (2536). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบลในการอนุรักษ์ป่าชายเลน: ศึกษา เฉพาะกรณีอำเภอท่าใหม่และกิ่งอำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสิ่งแวดล้อม, บัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยมหิดล.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2555) ยาเสพติด. วันที่ค้นข้อมูล 11 ธันวาคม 2555, เข้าถึงได้จาก [http:// www.oncb.go.th](http://www.oncb.go.th)

_____. (2537). ยาและยาเสพติด. กรุงเทพฯ: กองป้องกันยาเสพติด

อุมาพร ตรังคสมบัติ, (2544). จัดบำบัดและการให้คำปรึกษาครอบครัว (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อารี สุภาวงศ์. (2549). การมีส่วนร่วมของสมาชิกครอบครัวในการดูแลจิตใจของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท.

สารนิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารพยาบาล, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

อเนก จงวัฒน์บัณฑิต. (2537). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองกับประสิทธิภาพในงานของ
พนักงานออมสิน*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการปกครอง,
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Cohen, J. M. & Uphoff, N. (1980). Participation's place in rural development: seeking clarity
through specificity. *Journal World Development*, (8)3, 213-235.

Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis*. New York: Harper and Row.

ภาคผนวก

แบบสอบถามการวิจัย

คำชี้แจง

ด้วยข้าพเจ้า นางครุณี คำบุญ กำลังดำเนินการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด: กรณีศึกษาตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จึงขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถาม โดยขอให้ท่านตอบตามความเป็นจริงเพื่อผลการตอบแบบสอบถามจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยทางการศึกษา และเป็นแนวทางในการมีส่วนร่วมของประชาชน และขอรับรองว่าจะไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านแต่อย่างใด

แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรที่จะศึกษา

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในเขตพื้นที่ตำบลท่าเกวียน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นางครุณี คำบุญ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน เพียงช่องเดียวที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน และเติมลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน

1. เพศ

- 1.ชาย 2.หญิง

2. อายุ

- 1.อายุต่ำกว่า 25 ปี 2.อายุ 25 – 34 ปี
 3.อายุ 34 - 44 ปี 4.อายุ 45 - 60 ปี
 5.อายุ มากกว่า 60 ปี

3. สถานภาพ

- 1.โสด 2.สมรส
 3.หม้าย/หย่าร้าง

4. วุฒิการศึกษา

- 1.ต่ำกว่า มัธยมปลาย/ปวช. 2.มัธยมต้น/ปลาย
 3.อนุปริญญา/ปวส. 4.ปริญญาตรี
 5.สูงกว่าปริญญาตรี

5. อาชีพ

- 1.รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ 2.ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
 3.รับจ้าง 4.เกษตรกรกรรม
 5.อื่น ๆ

6. รายได้

- 1.รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท 2.รายได้ 5,001-9,999 บาท
 3.รายได้ 10,000-19,999 บาท 4.รายได้ 20,000-29,999 บาท
 5.รายได้มากกว่า 30,000 บาท

ส่วนที่ 2 ข้อความเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต ในเขตพื้นที่ตำบลท่าเกวียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องข้อความที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุดเพียง

1 ช่อง/ 1 ข้อความ

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจ					
1. ท่านมีส่วนร่วมในการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องของยาเสพติด					
2. เจ้าหน้าที่ที่มาจัดกิจกรรมในชุมชนเปิดโอกาสให้ท่านได้มีส่วนในการรับผิดชอบในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในกิจกรรมนั้น					
3. บุคคลที่มีอิทธิพล และมีอำนาจในชุมชนของท่าน มีผลต่อการตัดสินใจในการดำเนินงานหรือจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต					
4. ท่านมีโอกาสดำเนินการได้แสดงความคิดเห็น และร่วมตัดสินใจกับหน่วยงานที่จัด กิจกรรมเพื่อชุมชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต					
5. ท่านคิดว่าประชาชนในพื้นที่ควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต					
6. ความคิดเห็นของสมาชิกในครอบครัวมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการปฏิบัติงาน					
1. ท่านได้มีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการชุมชนในการจัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต					
2. ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต					
3. ท่านได้ช่วยเหลือกิจกรรมชุมชน โดยกาประชาสัมพันธ์ด้วยการใช้สื่อ เช่น เอกสาร โปสเตอร์ หรืออื่น ๆ ร่วมในการทำกิจกรรม					

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การมีส่วนร่วมของชุมชนในผลประโยชน์ 1.ท่านคิดว่าการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดจะเกิดประโยชน์ต่อชุมชน					
2.ผลประโยชน์ที่พึงได้จากการจัดกิจกรรมจะส่งผลดีต่อ สังคมและชุมชนของท่าน					
3.การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับ การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดจะทำให้ทุก ครัวเรือนในชุมชนสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพ ติดได้					
4.ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการจัดกิจกรรมป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติด					
5.ภายหลังจัดกิจกรรมมีการกำหนดกฎเกณฑ์เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดภายในหมู่บ้านขึ้นใหม่					
6.ท่านคิดว่าตัวท่านและครอบครัวได้รับผลประโยชน์จาก การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด					
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการติดตามและประเมินผล1. ท่านคิดว่าการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดจะเกิดประโยชน์ต่อชุมชน					
2.ผลประโยชน์ที่ได้จากการจัดกิจกรรมจะส่งผลดีต่อ สังคมและชุมชนของท่าน					
3.การเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับ การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด จะทำให้ทุก ครัวเรือนในชุมชนสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพ ติดได้					
4.ท่านคิดว่าตัวท่านและครอบครัวได้รับผลประโยชน์จาก การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด					

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5.ภายหลังจากจัดกิจกรรมมีการกำหนดกฎเกณฑ์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในหมู่บ้านขึ้นใหม่					
6.ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด					

3.ข้อเสนอแนะและความคิดเห็น

3.1.ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

.....

.....

3.2.ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน

.....

.....

.....

3.3.การมีส่วนร่วมของชุมชนในผลประโยชน์

.....

.....

.....

3.4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

.....

.....

.....

3.5 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

.....

.....

.....